

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS ĮSTATYMO NR. I-446 PAKEITIMO
ĮSTATYMO NR. XIV-1311 1 IR 2 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. Žemės paėmimas visuomenės poreikiams – šio įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais žemės išpirkimas (teisingai atlyginant) iš žemės savininkų, ~~kai Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliojimai institucijai priima priėmus** sprendimą, kad ši žemė yra būtina visuomenės poreikiams. **konkrečioms ir aiškiai išreikštiems visuomenės poreikiams, kurie kitaip negalėtų būti patenkinti. Šio įstatymo nustatyta tvarka paimant žemę, paimamas ir joje esantis kitas privatus nekilnojamasis turtas, prieš terminą nutraukiamos valstybinės ir privačios žemės ir joje esančio kito nekilnojamojo turto nuomos ir (ar) panaudos sutartys ir panaikinamos daiktinės teisės į žemę ir joje esantį kitą nekilnojamąjį turtą.**“

2. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnį 29¹ dalimi:

„29¹. Valstybinės žemės patikėtinių veiklos kontrolė – įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuota valstybinės žemės patikėtinių veiklos kontrolė, kuria siekiama užtikrinti tinkamą valstybinės žemės naudojimą, identifikuoti teisės aktų pažeidimus valstybinės žemės patikėtiniais sudarant sandorius ir (ar) priimant administracinius sprendimus, susijusius su valstybinės žemės, perduotos patikėjimo teise, naudojimu.“

3. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnį 29² dalimi:

„29². Žemėtvarka – su žemės nuosavybe ir žemės naudojimu susijusių teisinių santykių reguliavimo priemonių visuma, apimanti žemės naudojimo planavimą, žemėtvarkos projektų rengimą ir įgyvendinimą, žemės nuosavybės ir naudojimo teisių apsaugą, valstybinę žemės naudojimo priežiūrą, melioraciją, žemės derlingumo ir infrastruktūrinių sistemų palaikymą.“

4. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 2 straipsnį 29³ dalimi:

„29³. Žemėtvarkos dokumentai – dokumentai, susiję su žemėtvarkos procesu vykdymu.“

2 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Valstybinės žemės, išnuomos šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytu atveju, nuomos sutartyje galimybė statyti naujus ir (ar) rekonstruoti esamus statinius ar įrenginius įrašoma nuomininko prašymu sudarant valstybinės žemės nuomos sutartį arba susitarimą dėl

valstybinės žemės nuomos sutarties pakeitimo. Nuomininko galimybė statyti naujus ir (ar) rekonstruoti esamus statinius ar įrenginius valstybinės žemės nuomos sutartyje numatoma tik tuo atveju, jeigu valstybinės žemės sklypas išnuomotas ilgesniam negu 3 metų laikotarpiui ir jeigu tokia statyba ir (ar) rekonstravimas galimi pagal galiojančius teritorijų planavimo dokumentų sprendinius ir atitinka nuomos sutartyje nurodytą valstybinės žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą. Valstybinės žemės nuomos sutartyje nurodoma, kad nuomininkas galimybę statyti ir (ar) rekonstruoti statinius ar įrenginius įgyja tik sumokėjęs **savivaldybės, kurios teritorijoje yra žemės sklypas, apskaičiuotą šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą atlyginimą už galimybę statyti ir (ar) rekonstruoti statinius ar įrenginius**, į valstybės biudžetą ir savivaldybės, kurios teritorijoje yra žemės sklypas, biudžetą ~~šio straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą atlyginimą už galimybę statyti ir (ar) rekonstruoti statinius ar įrenginius.~~

2. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnį 7 dalimi:

„7. Kai išnuomotame valstybinės žemės sklype yra keli statiniai, nustatomos žemės sklypo dalys priskirtinos ir reikalingos kiekvienam statiniui atskirai, išskyrus pagrindinių statinių priklausinius, eksploatuoti, įskaitant naują statinį, kuriam statyti išduodamas sutikimas. Nustačius žemės sklypo dalis, reikalingas statiniams eksploatuoti, atlyginimo dydis skaičiuojamas pagal nauju ar rekonstruojamu statiniu naujai suformuojamo ploto užstatomą žemės ploto dydį ir statiniui eksploatuoti priskirtos žemės sklypo dalies ploto dydį.“

3. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnį 8 dalimi:

„8. Atlyginimas už teisę statyti valstybinėje žemėje statinius, kurių elementai priskiriami kilnojamiesiems daiktams, tačiau jiems įrengti ir eksploatuoti panaudojamas visas žemės sklypas, apskaičiuojamas įvertinant visą valstybinio žemės sklypo ploto dydį.“

4. Buvusią 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio 7 dalį laikyti atitinkamai 9 dalimi.

5. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

~~„79. Pastatams atnaujinti (modernizuoti) pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymą šis Straipsnis netaikomas:“~~

1) pastatams atnaujinti (modernizuoti) pagal Lietuvos Respublikos valstybės paramos daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatymą;

2) viešosios infrastruktūros projektams;

3) atsinaujinančių išteklių energetikos plėtros projektams;

4) projektams, susijusiems su viešojo intereso užtikrinimu.

6. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 10 straipsnį 10 dalimi:

„10. Savivaldybės, kaip valstybinės žemės patikėtinės, turi teisę atleisti subjektus nuo Žemės įstatymo 10 straipsnyje numatyto atlyginimo už teisę statyti valstybinėje žemėje statinius dalies sumokėjimo į savivaldybės biudžetą.“

3 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 11 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 11 straipsnio 5 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) jeigu jie užstatyti fiziniams ir juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausančiais statiniais ar įrenginiais ir naudojami jiems eksploatuoti, išskyrus valstybinės žemės sklypus, kuriuose yra pastatyti laikini statiniai, nutiesti tik inžineriniai tinklai ~~ar (ir)~~ ir (ar) pastatyti tik neturintys aiškios funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo arba ūkinės veiklos pobūdžio statiniai, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui. Valstybinės

žemės sklypai parduodami tokio dydžio, kuris būtinas statiniams ar įrenginiams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį;“.

2. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 11 straipsnio 5 dalį 6 punktu:

„6) jeigu žemės sklypas valstybei priklauso bendrosios dalinės nuosavybės teise su kitais bendraturčiais – privačiais asmenimis;“.

3. Buvusį 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 11 straipsnio 5 dalies 6 punktą laikyti atitinkamai 7 punktu.

4. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 11 straipsnio 5 dalies 7 punktą ir jį išdėstyti taip:

„67) kitais valstybinės žemės nuosavybės teisės perleidimą reguliuojančių įstatymų nustatytais atvejais.“

4 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 12 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 12 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„12 straipsnis. Bendroji dalinė valstybės ir kitų asmenų nuosavybės teisė į žemę

Bendroji dalinė valstybės ir savivaldybių arba kitų asmenų žemės nuosavybė atsiranda teisės aktų nustatyta tvarka įsigijus iš valstybės ar valstybei įsigijus iš savivaldybių arba kitų asmenų statinio ar įrenginio užimto žemės sklypo arba vandens telkinio dalį, pagal įstatymus, reglamentuojančius piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, atkūrus nuosavybės teises į pagal teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą suformuoto neužstatyto žemės sklypo dalį, taip pat kitais įstatymų nustatytais atvejais. Šiais atvejais valstybės vardu veikia ir bendraturčio teisės į žemės sklypą įgyvendina Nacionalinė žemės tarnyba arba kitas valstybinės žemės patikėtinis, kuriam šio ar kitų įstatymų nustatyta tvarka perduota valstybei priklausanti bendrosios dalinės nuosavybės teise valdomo žemės sklypo dalis.“

5 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 13 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 13 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Laisvos valstybinės žemės fondą šio įstatymo ir Vyriausybės nustatyta tvarka tvarko Nacionalinė žemės tarnyba ir kiti valstybinės žemės patikėtiniai – jiems perduotus valstybinės žemės sklypus.“

6 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės servitutai nustatomi Civilinio kodekso nustatytais pagrindais. Servitutų nustatymo administraciniu aktu atvejais ir tvarka nustatomi šiame straipsnyje. Administraciniu aktu servitutai nustatomi Nacionalinės žemės tarnybos Vyriausybės įgaliotos institucijos teritorinio padalinio vadovo sprendimu.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) išnuomotiems ar perduotiems neatsilygintinai naudotis valstybinės žemės sklypams, taip pat savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kai pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomas kelio servitutas, suteikiantis teisę įvairiomis transporto priemonėmis privažiuoti ar naudojantis juo kaip pėsčiųjų taku priėti prie kapinių, rekreacinių ir kitų gyventojams bendrai naudoti skirtų teritorijų bei gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų;“.

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 2 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) ~~išnuomotiems ar perduotiems neatlygintinai naudoti~~ valstybinės žemės sklypams, taip pat savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kai pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus numatomas servitutas, suteikiantis teisę tiesti centralizuotus (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius bei takus, jais naudotis ir juos aptarnauti;“.

4. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 2 dalį 8, 9 ir 10 punktais:

„8) valstybinės žemės sklypams, patikėjimo teise valdomiems Vyriausybės įgaliotos institucijos, nepažeidžiant teisės aktų ir (ar) teritorijų planavimo dokumentų reikalavimų, jeigu teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte nebuvo numatyti sprendiniai dėl patekimo per šiuos žemės sklypus į kitą žemės sklypą ar statinį arba sprendiniai buvo numatyti, tačiau nebuvo priimti administraciniai sprendimai, reikalingi servitutam nustatyti;

9) savivaldybių ar privačios žemės sklypams, nepažeidžiant teisės aktų ir (ar) teritorijų planavimo dokumentų reikalavimų, jeigu teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte buvo numatyti sprendiniai dėl patekimo per šiuos žemės sklypus į kitą žemės sklypą ar statinį ir šie sprendiniai buvo suderinti su tarnaujančio daikto savininku, tačiau nebuvo priimti administraciniai sprendimai, reikalingi servitutam nustatyti;

10) privačios žemės sklypams, nepažeidžiant teisės aktų ir (ar) teritorijų planavimo dokumentų reikalavimų, jeigu rengiant teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nebuvo numatyti sprendiniai dėl patekimo per šiuos žemės sklypus į kitą žemės sklypą ar statinį.“

5. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnį 2¹, 2² ir 2³ dalimis:

„2¹. Savivaldybių ir privačios žemės sklypams servitutai administraciniu aktu nustatomi tik tada, kai servitutas negali būti nustatytas laisvos valstybinės žemės fondo žemėje (kai viešpataujančiuoju tampantis daiktas nesiriboja su laisvos valstybinės žemės fondo žeme arba ribojasi, bet dėl laisvoje valstybinėje žemėje esančių šlaitų, griovų, užpelkėjimo, miško ar kitų vietovės ypatumų servituto nustatymas šiai žemei neužtikrintų tinkamo viešpataujančiuoju tampačio daikto naudojimo pagal paskirtį).

2². Sprendimas dėl servituto nustatymo administraciniu aktu šio straipsnio 2 dalies 10 punkte nurodytu atveju priimamas tik tuo atveju, kai Vyriausybės įgaliotai institucijai pateiktas tarnaujančiojo daikto savininko sutikimas.

2³. Servitutas administraciniu aktu šio straipsnio 2 dalies 9 ir 10 punktuose nurodytais atvejais nustatomi tik tada, kai pateiktas viešpataujančiuoju tampačio daikto savininko prašymas ir Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas arba jo įgaliotas asmuo Vyriausybės nustatyta tvarka nustato, kad, nenustačius servituto, viešpataujančiojo žemės sklypo ar statinio savininkas neturės galimybės naudoti jam priklausančio žemės sklypo ar statinio pagal žemės pagrindinę naudojimo paskirtį ar statinio paskirtį. Šio straipsnio 2 dalies 9 ir 10 punktuose nurodytais atvejais teritorijų planavimo dokumentų arba žemės valdos projektų ir žemės sklypų planų rengimas finansuojamas valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų lėšomis Vyriausybės nustatyta tvarka. Fizinių ir (ar) juridinių asmenų pageidavimu teritorijų planavimo dokumentai arba žemės valdos projektai ir žemės sklypų planai gali būti rengiami jų lėšomis.“

6. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimo nustatyti servitutą negalima priimti, jeigu iki teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto patvirtinimo neišreikšta viešpataujančiuoju tampačio daikto savininko valia dėl servituto reikalingumo. Viešpataujančiuoju tampačio daikto savininkas savo valią išreiškia Nacionalinei žemės tarnybai Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikdamas

prašymą dėl siūlomo servituto pagal parengtą teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nustatymo. Kai siūloma nustatyti servitutą išnuomotiems ar perduotiems neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypams, taip pat savivaldybių ir privačios žemės sklypams, kad būtų galima privažiuoti ar prieiti prie kapinių, rekreacinių ir kitų gyventojams bendrai naudoti skirtų teritorijų, gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų, taip pat centralizuotiems (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklams (požeminėms ir antžeminėms komunikacijoms), keliams ir takams tiesti, jais naudotis ir juos aptarnauti, prašymą dėl siūlomo servituto pagal teritorijų planavimo dokumentą ar žemės valdos projektą nustatymo pateikia esamų statinių, prie kurių reikia prieiti ar privažiuoti, savininkai arba patikėjimo teisės subjektai; kai rekreacinėse bei kitose gyventojų bendram naudojimui skirtose teritorijose, gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų teritorijose statinių nėra, – šiose teritorijose esančių žemės sklypų savininkai arba valstybinės žemės patikėtiniai, o kai žemės sklype numatoma tiesti centralizuotus (bendrojo naudojimo) inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius ir takus, – šių darbų užsakovas. Kai siūloma nustatyti servitutą prieiti ar privažiuoti prie gamtos ir kultūros paveldo teritorinių kompleksų ir objektų, įrašytų į Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtintą sąrašą, valią dėl servituto reikalingumo išreiškia valstybės ar savivaldybės institucija, atsakinga už šių kompleksų ir objektų apsaugą. Kai siūloma nustatyti servitutą prieiti ar privažiuoti, tiesti inžinerinės infrastruktūros tinklus (požemines ir antžemines komunikacijas), kelius ir takus prie žemės sklypų, reikalingų karinei infrastruktūrai, nurodytai Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo 6 straipsnio 10 punkte nurodytame sąraše (toliau – žemės sklypai, reikalingi karinei infrastruktūrai), valią dėl servituto reikalingumo išreiškia Krašto apsaugos ministerija ar kita krašto apsaugos sistemos institucija, naudojanti valstybinės žemės sklypą. Jeigu viešpatuojančiuoju tampančio daikto patikėtinis yra Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgaliota institucija**, jos valia išreiškiama priimant sprendimą dėl servituto nustatymo.“

7. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Kai servitutai negali būti nustatyti administraciniu aktu ir (ar) kai valstybinės žemės patikėtiniui nesuteikta kompetencija nustatyti servitutą, teisę sudaryti sandorius dėl valstybinės žemės servitutų nustatymo visais atvejais turi Nacionalinė žemės tarnyba, teisę sudaryti sandorius dėl valstybinės žemės servitutų nustatymo turi:

1) savivaldybės – patikėjimo teise valdomiems valstybinės žemės sklypams, savivaldybės teritorijoje esančių miestų ir miestelių administracinėse ribose, perduotiems Vyriausybės nutarimu;

2) Miškų įstatyme nustatyti subjektai – Vyriausybės nutarimais valstybinės miško žemės sklypams, perduotiems patikėjimo teise, jų valstybinėms funkcijoms atlikti;

3) Vyriausybės įgaliota institucija – visais kitais atvejais, kai kitam valstybinės žemės patikėtiniui kompetencija nustatyti servitutą nesuteikta.“

8. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnį 10 dalimi:

„10. Žemės sklypams, jeigu teritorijų planavimo dokumente ar žemės valdos projekte nebuvo suprojektuoti sprendiniai dėl patekimo per šiuos žemės sklypus į kitą žemės sklypą ar statinį, tarnaujančiojo žemės sklypo savininkui sutinkant, servitutai gali būti nustatomi sandoriu. Teritorijų planavimo dokumentų arba žemės valdos projektų ir žemės sklypų planų rengimas finansuojamas valstybės ir (ar) savivaldybių biudžetų lėšomis Vyriausybės nustatyta tvarka. Fizinių ir (ar) juridinių asmenų pageidavimu teritorijų planavimo dokumentai arba žemės valdos projektai ir žemės sklypų planai rengiami jų lėšomis.“

9. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnį 11 dalimi:

„11. Prie servitutų nustatymo sandorių turi būti pridedamas žemės sklypo planas.“

10. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 22 straipsnį 12 dalimi:

„12. Jei atliekant žemės sklypo kadastrinius matavimus servituto riba pasikeičia, žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantys ir įgyvendinantys asmenys privalo informuoti viešpataujančiojo daikto savininką ir su pasikeitusia servituto riba susijusių žemės sklypų savininkus ar naudotojus.“

7 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 27 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) ~~valstybės ir savivaldybių saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektų, kuriems taikomas rezervinis režimas ir kitų moksliniam pažinimui saugomų kultūros paveldo objektų neištirtų teritorijų ar jų dalių~~ žemės sklypai, kuriuose draudžiama ūkinė veikla, nesusijusi su šių objektų ir ~~jų~~ **jais** užimtų teritorijų specialia priežiūra, tvarkymu ir apsauga.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 27 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Konservacinės paskirties žemei priskiriami žemės sklypai pagal teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytą naudojimo būdą skirstomi į:

1) gamtinių rezervatų, **įskaitant rezervatinių apyribių ir valstybiniuose parkuose ar biosferos stebėsenos (monitoringo) teritorijose esančių rezervatų zonų**, žemės sklypus;

2) **saugomų kultūros paveldo objektų ir kultūrinių rezervatų** žemės sklypus.“

8 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 30 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Žemės savininkas apie sprendimą parduoti žemės sklypą ir pardavimo sąlygas privalo registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai, pranešti šio straipsnio 1 dalyje nurodytam statinių ir įrenginių, esančių parduodamame žemės sklype, savininkui, o kai žemės sklypas parduodamas šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais, – ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniam padaliniui~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos skyriui** pagal žemės sklypo buvimo vietą. Statinių ir įrenginių savininkas ar ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucija** ~~vadovas~~ sprendimą pirkti tokį žemės sklypą ar atsisakyti jį pirkti turi priimti per 30 dienų nuo pranešimo gavimo dienos. Jeigu statinių ar įrenginių savininkas ar ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucija** ~~vadovas~~ atsisako pirkti žemės sklypą arba per nustatytą terminą nepriima sprendimo, privačios žemės savininkas gali perleisti žemės sklypą kitiems asmenims. Jeigu pirmumo teisę pirkti tą patį parduodamą žemės sklypą turintys šio straipsnio 1 ir 3 dalyse nurodyti subjektai šioje dalyje nustatyta tvarka priima sprendimą pirkti tokį žemės sklypą, žemės sklypas parduodamas šio straipsnio 1 dalyje nurodytam subjektui.“

9 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 34 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 34 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Žemės informacinę sistemą valdo ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 34 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės informacinės sistemos tvarkytojas paskiriamas ir šioje sistemoje tvarkomų duomenų turinys, mastas, duomenų įrašymo, tvarkymo ir teikimo tvarka nustatomi ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** tvirtinamuose Žemės informacinės sistemos nuostatuose.“

10 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 35 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 35 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Žemės išteklių naudojimo stebėseną organizuoja Nacionalinė žemės tarnyba, ir atlieka Žemės ūkio duomenų centras Vyriausybės įgaliotos institucijos.“

11 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo VI skyriaus pakeitimas

1. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo VI skyrių 35¹ straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„35¹ straipsnis. Prašymų ir skundų nagrinėjimo žemėtvarkos srityje tvarka

1. Prašymai ar skundai gali būti pateikti per Nacionalinę elektroninių siuntų pristatymo, naudojant pašto tinklą, informacinę sistemą (toliau – E. pristatymo sistema), kitomis elektroninių ryšių priemonėmis, paštu, kreipiantis asmeniškai arba per atstovą. Atstovas turi pateikti atstovavimo pagrindą patvirtinantį dokumentą.

2. Prašymai ar skundai Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikiami per 20 darbo dienų nuo skundžiamo Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimo žemėtvarkos srityje įteikimo asmeniui, atliktų veiksmų ar atsisakymo juos atlikti (neveikimo) dienos. Jeigu suinteresuotas asmuo praleidžia nustatytą skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas asmuo pripažįsta svarbiomis, šis terminas Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo ar jo įgalioto asmens sprendimu gali būti atnaujintas. Praleistas terminas turi būti ne ilgesnis kaip 6 mėnesiai, išskyrus atvejus, kai dėl sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba kai prašymas ar skundas susijęs su viešuoju interesu.

3. Vyriausybės įgaliotos institucijos darbuotojų veiksmai (neveikimas), vilkinimas atlikti pagal kompetenciją priskirtas funkcijas skundžiami Viešojo administravimo įstatyme nustatyta tvarka.

4. Vyriausybės įgaliotos institucijos administraciniai sprendimai žemėtvarkos srityje, jeigu šiame įstatyme ar specialiuosiuose įstatymuose nenustatyta kitokia jų apskundimo tvarka, pasirinktinai skundžiami tiesiogiai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai arba teismui.

5. Vyriausybės įgaliotos institucijos darbuotojų sprendimai, žemėtvarkos srityje pasirinktinai gali būti skundžiami išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, teismui ar Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovui.

6. Vyriausybės įgaliotai institucijai pateikti prašymai ar skundai turi būti išnagrinėti per 20 darbo dienų nuo visų reikiamų dokumentų ir informacijos gavimo dienos.

7. Prašymai ir skundai, kiek to nereglamentuoja šis ar kiti specialieji įstatymai, nagrinėjami Viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo VI skyrių 35² straipsniu ir jį išdėstyti taip:

„35² straipsnis. Prašymų ir skundų nenagrinėjimas, jų nagrinėjimo nutraukimas

1. Prašymai ir skundai, nenagrinėjami:

1) Viešojo administravimo įstatyme nustatytais atvejais;

2) kai išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucija ar teismas nagrinėja ar yra išnagrinėjęs prašymą ar skundą tuo pačiu klausimu;

3) prašymą ar skundą pateikusio asmens prašymu, išskyrus atvejus, kai dėl pažeidimo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba kai prašymas ar skundas susijęs su viešuoju interesu;

4) dėl administracinio sprendimo žemėtvarkos srityje teisėtumo – jeigu nuo jo patvirtinimo iki prašymo ar skundo padavimo praėjo daugiau kaip 6 mėnesiai, išskyrus

atvejus, kai dėl sprendimo teisėtumo teisėsaugos institucijos atlieka tyrimą arba kai prašymas ar skundas susijęs su viešuoju interesu;

5) dėl administracinio sprendimo žemėtvarkos srityje, susijusio su viešuoju interesu, teisėtumo – jeigu nuo jo patvirtinimo iki prašymo ar skundo padavimo praėjo daugiau kaip 5 metai.

2. Skundas visais atvejais nenagrinėjamas, jeigu jo padavimo metu nuo skundžiamų sprendimų priėmimo praėjo daugiau kaip 5 metai.

3. Jeigu šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos aplinkybės paaiškėja pradėjus nagrinėti skundą, skundo nagrinėjimo procedūra nutraukiama.

4. Pranešimas dėl skundo nenagrinėjimo pateikiamas per 5 darbo dienas nuo jo užregistravimo Vyriausybės įgaliotoje institucijoje dienos, o pranešimas dėl prašymo ar skundo nagrinėjimo nutraukimo – per 5 darbo dienas nuo aplinkybių, sudarančių pagrindą nutraukti nagrinėjimą, paaiškėjimo dienos.“

12 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 37 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 37 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Žemės konsolidacijos projektų ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklės tvirtina Vyriausybė. Specialiojo teritorijų planavimo žemėtvarkos dokumentų ir žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklės, **žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodiką** tvirtina ~~žemės ūkio ministras kartu su aplinkos ministru~~ **ministras**. ~~Žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo metodiką tvirtina aplinkos ministras, suderinęs su žemės ūkio ministru.~~ Ypatingos valstybinės svarbos žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektai rengiami Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo nustatyta tvarka.“

13 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 39 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 39 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kaimo plėtros žemėtvarkos projektus ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas~~ tvirtina po to, kai juos nustatyta tvarka patikrina valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą atliekanti institucija, **bet ne vėliau kaip per 20 darbo dienų.**“

14 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) pagal detaliojame plane (arba vietovės lygmens bendrajame plane, kuriame **nustatytas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas**), numatančiame tik žemės sklypų formavimo ir (ar) pertvarkymo principus, nustatytus teritorijos naudojimo reglamentus suformuojami nauji žemės sklypai arba pertvarkomos esamų žemės sklypų ribos vadovaujantis ~~detaliojame plane~~ **šiuose planuose** numatytais žemės sklypų formavimo ir (ar) pertvarkymo principais ir nustatoma ar keičiama pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis, naudojimo būdas;“.

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) rengiami karinės infrastruktūros projektai ir keičiama pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis ir (ar) būdas, ~~jeigu tai neprieštarauja savivaldybės ar jos dalies bendrajam~~

planui, išskyrus įstatymų nustatytus atvejus, kai pagrindinė žemės naudojimo paskirtis keičiama nerengiant žemėtvarkos planavimo dokumentų;“.

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) žemės sklypai padalijami, atidalijami, sujungiami ar perdalijami, išskyrus atvejus, kai tai draudžia įstatymai ar kiti teisės aktai, ir šio straipsnio 9 ir 13 dalyje nustatytą atvejį dalyse nustatytus atvejus jeigu nepažeidžiamas teisės aktuose ir (ar) teritorijų planavimo dokumentuose nustatytas leidžiamasis užstatymo intensyvumas ir (ar) tankis (išskyrus atvejus, kai faktinį užstatymo intensyvumą ir (ar) tankį numatoma mažinti planuojant padidinti žemės sklypo plotą). Sodybų, vieno ar dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatų su pagalbinio ūkio paskirties pastatais žemės sklypų leistinas užstatymo tankis nustatytas teisės aktuose, išskyrus atvejus, kai teritorijų planavimo dokumentuose jis nustatytas mažesnis;“.

4. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų finansavimo, rengimo, derinimo, visuomenės informavimo ir šių projektų tvirtinimo, **keitimo bei koregavimo** tvarka nustatoma Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėse.“

5. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 7 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) suderintus ir ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** patikrintus žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus tvirtina meras Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėse nustatyta tvarka. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektas tvirtinamas tik gavus ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** išvadą, kad šį projektą tvirtinti tikslinga.“

6. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Du bendrą ribą turintys žemės sklypai gali būti perdalijami nerengiant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto. Tvarka ir atvejai, kai žemės sklypai pertvarkomi nerengiant žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projekto, nustatomi Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėse. Sprendimą dėl šių perdalijimo būdu patikslintų žemės sklypų plotų ir ribų patvirtinimo pagal žemės savininkų ir mero suderintus žemės sklypų planus priima ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas ar jo įgaliotas ~~teritorinio padalinio vadovas~~ **asmuo**.“

7. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnį 11 dalimi:

„11. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai keičiami, jei reikia nustatyti naujus žemės sklypų duomenis. Sprendimą pakeisti žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektą tvirtina meras, suderinęs su Vyriausybės įgaliota institucija. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai keičiami Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėse nustatyta tvarka.“

8. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnį 12 dalimi:

„12. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai gali būti koreguojami taisant technines klaidas, tikslinant projektą Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų rengimo taisyklėse nustatyta tvarka.“

9. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyta Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnį 13 dalimi:

„13. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai nerengiami:

1) teritorijoms (išskyrus laisvųjų ekonominių zonų ar pramonės parkų teritorijas), kurios patenka į detaliosios planais (arba vietovės lygmens bendraisiais planais, kuriuose nustatytas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas) suplanuotas teritorijas arba į

teritorijas, kurioms šie planai pradėti rengti ir (ar) pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą numatomi rengti, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nustatytus atvejus;

2) siekiant padalyti, atidalyti ar perdalyti žemės sklypus naujų statinių statybai, kai Teritorijų planavimo įstatyme nustatytais atvejais turi būti rengiami detalieji planai (arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatytas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas).“

15 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 41 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 41 straipsnį 5¹ dalimi:

„5¹. Žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiančių ir įgyvendinančių asmenų veiklos pažeidimai pagal pobūdį skirstomi į:

1) mažareikšmius – tai pažeidimai, kuriuos galima ištaisyti nedelsiant ir kuriuos pašalinti gali patys žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantys ir įgyvendinantys asmenys;

2) nešiurkščius – tai pažeidimai, kurie nesukelia pagrindo žalai tretiesiems asmenims atsirasti arba dėl kurių galėjo atsirasti žala tretiesiems asmenims ir kuriuos pašalinti gali patys žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantys ir įgyvendinantys asmenys;

3) šiurkščius – tai pažeidimai, dėl kurių atsirado arba galėjo atsirasti žala tretiesiems asmenims ir kurių patys žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantys ir įgyvendinantys asmenys negali pašalinti.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 41 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Kai mažareikšmio teisės aktų reikalavimų pažeidimo nedelsiant ištaisyti negalima, Vyriausybės įgaliota institucija pateikia rašytinį nurodymą jį pašalinti ir nustatomas ne ilgesnis kaip 5 darbo dienų terminas pažeidimui pašalinti, kuris gali būti pratęstas vieną kartą dar 5 darbo dienoms ir pateikti pažeidimo pašalinimą įrodančius dokumentus. Jeigu žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantis ir įgyvendinantis asmuo nepašalino mažareikšmio teisės aktų reikalavimų pažeidimo, pareiškiamas įspėjimas raštu. Vyriausybės įgaliotai institucijai nustačius nešiurkštų kvalifikacijos pažymėjimo turėtojo žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiančio ir įgyvendinančio asmens veiklos pažeidimą, asmuo įspėjamas raštu, kad ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo įspėjimo gavimo dienos turi pašalinti nustatytą pažeidimą ir pateikti šio pažeidimo pašalinimo įrodymą pašalinimą įrodančius dokumentus. Nešiurkščiu pažeidimu laikomas toks įstatymų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimą, pažeidimas, kuris nesukelia pagrindo žalai tretiesiems asmenims atsirasti ir kurį pašalinti gali pats kvalifikacijos pažymėjimo turėtojas. Kvalifikacijos pažymėjimų pažymėjimo galiojimas sustabdomas 3 mėnesiams, jeigu iki termino, per kurį turėjo pašalinti pažeidimus, pabaigos kvalifikacijos pažymėjimo turėtojas žemėtvarkos planavimo dokumentus rengiantis ir įgyvendinantis asmuo nepateikė pažeidimų pažeidimo pašalinimo įrodymą pašalinimą įrodančių dokumentų.“

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 41 straipsnio 9 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) asmenys, rengdami žemėtvarkos planavimo dokumentus, šiurkščiai pažeidė įstatymų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimą, reikalavimus. Šiurkščiu pažeidimu laikomas toks įstatymų, kitų teisės aktų, reglamentuojančių žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimą, pažeidimas, dėl kurio atsirado arba galėjo atsirasti žala tretiesiems asmenims;“.

16 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 43 straipsnio ir jį išdėstyti taip:

„43 straipsnis. Valstybinė žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūra

1. Valstybinė žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūra atliekama kontroliuojant dokumentų rengimo, derinimo ir svarstymo procedūras, tikrinant sprendinių atitiktį teisės aktų reikalavimams.

2. Valstybinės žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūros tvarką nustato Vyriausybė.

3. Valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą atlieka ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**.

4. Valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą reglamentuoja Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo, statybos ir žemės valstybinės priežiūros įstatymas.“

17 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies nuostatą iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemė visuomenės poreikiams iš privačios žemės savininkų gali būti paimama ir privačios žemės nuomos ir panaudos sutartys prieš terminą nutraukiamos arba tam tikslui valstybinės žemės nuomos ir panaudos sutartys prieš terminą nutraukiamos tik išimtiniais atvejais ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimu pagal valstybės institucijos, **valstybės institucijos įgalioto asmens** ar savivaldybės tarybos prašymą, kai ši žemė pagal specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ar vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus, įskaitant valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentus, parengtus Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka, tenkinant viešąjį interesą reikalinga.“

2. Pripažinti netekusiu galios 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 10 punktą.

~~10) branduolinės energetikos objektams statyti (įrengti), eksploatuoti, eksploatavimui nutraukti ir radioaktyviųjų atliekų atliekynams prižiūrėti po uždarymo.~~

3. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnį 4 dalimi:

„4. Vyriausybės įgaliotai institucijai priėmus sprendimą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams, projekto rengėjai iki šio projekto patvirtinimo, siekdami patikslinti numatomų paimti visuomenės poreikiams žemės sklypų ribas, atlieka numatomų paimti visuomenės poreikiams žemės sklypų, kurie Nekilnojamojo turto registre įregistruoti atlikus preliminarinius matavimus, kadastrinius matavimus. Patikslintos žemės sklypų ribos Nekilnojamojo turto registre įregistruojamos žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos prašymu ir lėšomis.“

4. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 45 straipsnį 5 dalimi:

„5. Vyriausybės įgaliota institucija, priimdama sprendimą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams, nurodo, kad tokiam projektui įgyvendinti yra taikomas šis įstatymas, ir nurodo projektą įgyvendinančią instituciją. Projektą įgyvendinanti institucija gali įgalioti savo reguliavimo srities:

1) biudžetines įstaigas ir valstybės įmones, kurių savininko teisės ir pareigos ji įgyvendina, atlikti dalį šiame įstatyme reglamentuotų žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, finansuojamų įgyvendinamo projekto lėšomis;

2) akcines bendroves ar uždarašias akcines bendroves, kurių valstybei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia daugiau kaip 1/2 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime arba kurių valstybės valdomai bendrovei nuosavybės teise priklausančios akcijos suteikia ne mažiau kaip 2/3 balsų visuotiniame akcininkų susirinkime, atlikti dalį šiame įstatyme reglamentuotų su viešojo administravimo veikla nesusijusių žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrų, finansuojamų įgyvendinamo projekto lėšomis.“

18 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Valstybės institucija ar savivaldybės taryba, teikdamos ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniam padalinii~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos skyriui** pagal žemės sklypo buvimo vietą prašymą paimti žemę visuomenės poreikiams, privalo pagrįsti, kad konkretus visuomenės poreikis objektyviai egzistuoja ir negalės būti patenkintas, jeigu nebus paimtas konkretus žemės sklypas, taip pat nurodyti konkrečius tikslus, kuriems numatoma panaudoti paimamą visuomenės poreikiams žemę. Žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija, siekdama pagrįsti tiek konkretaus visuomenės poreikio objektyvų egzistavimą, tiek tam poreikiui patenkinti reikalingo konkretaus žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams būtinumą, Vyriausybės nustatyta tvarka turi atlikti sąnaudų ir naudos analizę. Prašymas paimti žemę visuomenės poreikiams turi būti pagrįstas šios analizės rezultatais, taip pat visuomeninės naudos, efektyvumo ir racionalumo principais. Valstybės institucija ar savivaldybės taryba, teikdamos prašymą paimti žemę visuomenės poreikiams, taip pat ~~raštu~~ praneša **raštu** žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui apie tokio prašymo pateikimą ir nurodo konkrečius tikslus, kuriems įgyvendinti numatoma panaudoti paimamą žemę.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 2 dalies nuostatą iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„2. Kai ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo paimti žemę visuomenės poreikiams gavimo dienos išnagrinėja valstybės institucijos ar savivaldybės tarybos prašymą paimti žemę visuomenės poreikiams, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ priima sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, jeigu:“.

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ gali priimti be valstybės institucijos ar savivaldybės tarybos prašymo, kai žemės paėmimas visuomenės poreikiams reikalingas įstatymams, kuriuose nustatytas konkretus visuomenės poreikis, kuriam paimamas tam tikroje vietoje esantis tam tikro ploto žemės sklypas, tiesiogiai įgyvendinti, taip pat kai ~~Nacionalinė žemės tarnyba yra~~ **Vyriausybės įgaliota institucija pati suinteresuota** žemės paėmimu ~~suinteresuota institucija~~. Kai žemės paėmimas visuomenės poreikiams reikalingas įstatymui, kuriame nustatytas konkretus visuomenės poreikis, kuriam paimamas tam tikroje vietoje esantis tam tikro ploto žemės sklypas, tiesiogiai įgyvendinti, tame įstatyme turi būti nurodyta žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija. Kai ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** yra žemės paėmimu suinteresuota institucija, sprendimas pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą priimamas, jeigu tenkinamos šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nustatytos sąlygos.“

4. Papildyti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnį 3¹ dalimi:

„3¹. Žemės paėmimu suinteresuota institucija iki žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto patvirtinimo atlieka numatomų paimti visuomenės poreikiams žemės sklypų, kurie Nekilnojamojo turto registre įregistruoti atlikus preliminarinius matavimus,

kadastrinius matavimus. Patikslintos žemės sklypų ribos įregistruojamos žemės paėmimu suinteresuotos institucijos prašymu ir lėšomis.“

5. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo sprendimą per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos pranešama institucijai, suinteresuotai žemės sklypo paėmimu. Jeigu priimamas sprendimas pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, apie tai ~~registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai,~~ pranešama žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininkui ir (ar) kitam naudotojui **per E. pristatymo sistemą. Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, pranešimas ar informacija jam siunčiami per E. pristatymo sistemą ir įteikiami registruotąja pašto siunta.** Jeigu ~~registruoto laiško~~ **registruotosios pašto siuntos** nepavyksta įteikti žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininkui ir (ar) kitam naudotojui, per 5 darbo dienas nuo tada, kai ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** įsitikina, kad ~~registruoto laiško~~ **registruotosios pašto siuntos** nepavyksta įteikti žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, apie sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas), **atitinkamų visuomenės informavimo priemonių interneto svetainėse, taip pat – Vyriausybės įgaliotos institucijos interneto svetainėje.** Šis informavimo būdas taikomas **ir tuo atveju**, kai nežinoma žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininko ir (ar) kito naudotojo gyvenamoji vieta. Informacija apie sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą **visais atvejais taip pat viešai** skelbiama ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** interneto svetainėje. Skelbiamoje informacijoje nurodoma ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą data ir numeris; žemės sklypo, kurį arba kurio dalį numatoma paimti visuomenės poreikiams, kadastro numeris; adresas: savivaldybė, miestas ar kaimas, gatvė, numeris; žemės sklypo savininkas (bendraturčiai) ir (ar) kiti naudotojai, daiktinių teisių turėtojai (jeigu jų yra). Jeigu apie sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas) **ir atitinkamų visuomenės informavimo priemonių interneto svetainėse, taip pat – Vyriausybės įgaliotos institucijos interneto svetainėje**, laikoma, kad žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui apie sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą pranešta skelbimo išspausdinimo viename iš nacionalinių laikraščių ~~dieną~~ **ir atitinkamų visuomenės informavimo priemonių interneto svetainėse dieną.** Apie sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą nedelsiant, ne vėliau kaip kitą darbo dieną, pranešama Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui, kuris Nekilnojamojo turto registro nuostatuose nustatyta tvarka Nekilnojamojo turto registre įregistruoja šį juridinį faktą. Nuo sprendimo pradėti žemės sklypo paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą įregistravimo Nekilnojamojo turto registre žemės sklypo savininkas neturi teisės jo perleisti, įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į šį žemės sklypą, taip pat neturi teisės šio žemės sklypo pertvarkyti (atidalyti, padalyti, perdalyti, sujungti).“

6. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ Vyriausybės įgaliotos institucijos sprendimas pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ar jos nepradėti skundžiamas administraciniam teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Skundas turi būti išnagrinėtas per 45 kalendorines dienas nuo skundo priėmimo dienos, o apeliacinis skundas dėl pirmosios instancijos administracinio teismo sprendimo – per 45 kalendorines dienas nuo apeliacinio skundo priėmimo dienos. Kai yra keli skundai dėl to paties sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ar jos nepradėti, teismas privalo visus skundus sujungti į vieną bylą ir ją išnagrinėti per 45 kalendorines dienas nuo skundų sujungimo dienos. Teismui priėmus sprendimą,

kad konkretus visuomenės poreikis objektyviai egzistuoja ir negalės būti patenkintas, jeigu nebus paimtas konkretus žemės sklypas ar jo dalis, arba per nustatytą terminą neapskundus sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros, konkretaus visuomenės poreikio egzistavimas negali būti ginčijamas vėlesniais žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros etapais.“

7. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Kai Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ priima sprendimą pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą ir pasibaigia šio sprendimo apskundimo terminas, o jeigu toks sprendimas buvo apskustas – įsiteisėja administracinio teismo sprendimas netenkinti skundo dėl Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimo pradėti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą, šio įstatymo 48 straipsnyje nustatytais atvejais ir tvarka rengiamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo planas ir šio įstatymo 47 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka atliekamas visuomenės poreikiams planuojamos paimti žemės ir kito turto vertinimas ir parengiama turto vertinimo ataskaita. Į žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto teritoriją privaloma įtraukti laisvos valstybinės žemės, kuri ribojasi su paimamu privačios žemės sklypu, plotą, kuriame pagal teisės aktus vietoj paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo gali būti formuojamas suteikiamas nuosavybėn kitas žemės sklypas. Prireikus projekto rengimo metu atliekamas privačios ir (ar) valstybinės žemės padalijimas suformuojant atskirą žemės sklypą, paimamą visuomenės poreikiams. Šie žemėtvarkos darbai atliekami šio įstatymo 48 straipsnyje nustatyta tvarka. Duomenis apie po padalijimo suformuotus žemės sklypus Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pateikia Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys **Vyriausybės įgaliota institucija**, kai apie tai per E. pristatymo sistemą praneša žemės sklypo savininkui ir (ar) kitam naudotojui. Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, pranešimas ar informacija jam siunčiami per E. pristatymo sistemą ir įteikiami registruotąja pašto siunta, registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai, praneša žemės sklypo savininkui ir (ar) kitam naudotojui, o jeigu registruoto laiško registruotosios pašto siuntos nepavyksta įteikti žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininkui ir (ar) kitam naudotojui, per 5 darbo dienas nuo tada, kai įsitikina, kad registruoto laiško registruotosios pašto siuntos nepavyksta įteikti žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, arba kai nežinoma žemės savininko ir (ar) kito naudotojo gyvenamoji vieta, viešai paskelbia viename iš nacionalinių ir viename žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas), taip pat – **Vyriausybės įgaliotos institucijos interneto svetainėje**. Jeigu apie paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo padalijimą viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas), laikoma, kad žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui apie sprendimą padalyti paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą pranešta skelbimo išspausdinimo viename iš nacionalinių laikraščių dieną. Po padalijimo suformuotus žemės sklypus Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys **Vyriausybės įgaliota institucija** įregistruoja Nekilnojamojo turto registre padalyto žemės sklypo savininko vardu. Žyma apie juridinį faktą – pradėtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą – perkeliama tik į to žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, Nekilnojamojo turto registro duomenis.“

8. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip:

„8. Kai atliekami šio straipsnio 7 dalyje nurodyti veiksmai, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui šio įstatymo 47 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka siūloma sudaryti sutartį dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir atlyginimo už ją. Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ sprendimą paimti žemės sklypą visuomenės poreikiams priima pagal patvirtintą žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo planą ir sutartį dėl atlyginimo už visuomenės poreikiams paimamą žemę, kuri sudaroma tarp privačios žemės savininko ir (ar) kito naudotojo ir prašymą paimti žemę

visuomenės poreikiams pateikusios institucijos, arba tik pagal patvirtintą žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektą, arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo planą ir turto vertinimo ataskaitą, jeigu sutartis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir atlyginimo už ją nesudaroma. Sprendime paimti žemę visuomenės poreikiams nurodoma paimamo žemės sklypo rinkos vertė, su žemės paėmimu susiję nuostoliai, apskaičiuoti šio įstatymo 47 straipsnyje nustatyta tvarka, ir jų atlyginimo būdas. Šis sprendimas per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos išsiunčiamas žemės sklypo paėmimu suinteresuotai institucijai ir ~~registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai, per E. pristatymo sistemą~~ žemės sklypo savininkui ir (ar) kitam naudotojui, taip pat – Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui. **Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi, pranešimas ar informacija jam siunčiami per E. pristatymo sistemą ir įteikiami registruotąja pašto siunta**, o jeigu ~~registruoto laiško registruotosios pašto siuntos~~ nepavyksta įteikti žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininkui ir (ar) kitam naudotojui, per 5 darbo dienas nuo tada, kai Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys **Vyriausybės įgaliota institucija** įsitikina, kad ~~registruoto laiško registruotosios pašto siuntos~~ nepavyksta įteikti žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui, apie sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas), **taip pat – Vyriausybės įgaliotos institucijos interneto svetainėje**. Šis informavimo būdas ~~taip pat~~ taikomas **ir tuo atveju**, kai nežinoma žemės sklypo, kurį numatoma paimti visuomenės poreikiams, savininko ir (ar) kito naudotojo gyvenamoji vieta. Skelbiamoje informacijoje nurodoma Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimo paimti žemę visuomenės poreikiams data ir numeris; žemės sklypo, kuris arba kurio dalis paimama visuomenės poreikiams, kadastro numeris, plotas (jeigu paimama žemės sklypo dalis, – po žemės sklypo pertvarkymo suformuoto paimamo žemės sklypo plotas); adresas: savivaldybė, miestas arba kaimas, gatvė, numeris; žemės sklypo savininkas (bendraturčiai), kiti naudotojai, daiktinių teisių turėtojai (jeigu jų yra). Jeigu apie sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams viešai paskelbiama viename iš nacionalinių ir viename iš žemės sklypo buvimo vietos laikraščių (jeigu toks leidžiamas), laikoma, kad žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui apie sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams pranešta skelbimo išspausdinimo viename iš nacionalinių laikraščių dieną.“

9. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Ginčai dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto arba paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo plano rengimo ir tvirtinimo, taip pat dėl atlyginimo už paimamą visuomenės poreikiams žemę dydžio nustatymo nagrinėjami bendrosios kompetencijos apygardos teisme pagal visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo buvimo vietą. Jeigu Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ priima sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams ir suinteresuota institucija šio įstatymo 47 straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka kreipiasi į teismą dėl leidimo paimti žemės sklypą pagal priimtą sprendimą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams, šie ginčai nagrinėjami pagal ginčo teisenos taisykles.“

10. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnį 10 dalimi:

„**10. Po žemės padalijimo liekantiems, visuomenės poreikiams nepaimamiems žemės sklypams taikomos Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostatos.**“

11. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnį 11 dalimi:

„**11. Jeigu asmens E. pristatymo sistemos elektroninio pristatymo dėžutė yra neaktyvi arba neveikia, pranešimas ar informacija siunčiami per E. pristatymo sistemą ir įteikiami registruotąja pašto siunta:**

1) fizinių asmenų gyvenamosios ar kitos institucijai žinomos jų buvimo vietos adresu – žemės savininkui ir (ar) kitam žemės naudotojui asmeniškai arba kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių pilnamečių šeimos narių;

2) juridinių asmenų registruotos buveinės adresu ar kitu juridinio asmens nurodytu adresu – juridinio asmens vadovui, valdymo organams arba raštinės darbuotojui.“

12. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 46 straipsnį 12 dalimi:

„12. Pranešimo ar informacijos įteikimo diena laikoma kita darbo diena po jų išsiuntimo per E. pristatymo sistemą, kai elektroninio pristatymo dėžutė yra aktyvi, arba įteikimo šio straipsnio 11 dalyje nurodytiems asmenims diena.“

19 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Kai privačios žemės sklypas paimamas visuomenės poreikiams, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui turi būti teisingai atlyginama už žemę **ir turto išėlimą iš visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo išlaidos** pinigais pagal rinkos vertę arba žemės savininko rašytiniu sutikimu jam suteikiamas valstybinės žemės sklypas, kuris ribojasi su paimamu visuomenės poreikiams žemės sklypu, taip pat ~~žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui~~ pinigais atlyginama paimamoje visuomenės poreikiams žemėje esančių želdinių, sodinių, medynų tūrio, negauto derliaus ir įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė bei kiti savininko ir (ar) kito naudotojo nuostoliai, patirti dėl žemės sklypo ir jame statomų ar jau pastatytų statinių, įrenginių, žemės sklype esančių želdinių, sodinių paėmimo visuomenės poreikiams. Paimamo žemės sklypo rinkos vertė apskaičiuojama pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą, nustatytus iki žymos **apie pradėtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą padarymo** Nekilnojamojo turto registre ~~apie pradėtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą padarymo~~, taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, o turto vertinimo metodas parenkamas atsižvelgiant į turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Žemės sklype esančių želdinių, sodinių, medynų tūrio, negauto derliaus ir įdėtų lėšų žemės ūkio produkcijai ir miškui auginti vertė ir suteikiamo valstybinės žemės sklypo rinkos vertė apskaičiuojamos taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, o turto vertinimo metodas parenkamas atsižvelgiant į turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas statiniais, išskyrus gyvenamosios paskirties pastatą, ar įrenginiais užstatomas ar užstatytas žemės sklypas, už jau pastatytus ar statomus žemės sklype asmenims nuosavybės teise priklausančius statinius, išskyrus gyvenamosios paskirties pastatą, turi būti atlyginama pinigais pagal rinkos vertę, kuri apskaičiuojama taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, o turto vertinimo metodas parenkamas atsižvelgiant į turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas žemės sklypas, kuriame vykdoma ūkinė komercinė veikla, žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginami nuostoliai, susiję su ūkinės komercinės veiklos paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype nutraukimu ar apribojimu, **pridėtinės vertės mokesčio taikymu**, ~~ir~~ kurių dydis apskaičiuojamas taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, o apskaičiavimo metodas parenkamas atsižvelgiant į turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus. Jeigu visuomenės poreikiams paimamas gyvenamosios paskirties pastatų užstatytas žemės sklypas, nuostolių už gyvenamosios paskirties pastatą suma apskaičiuojama atliekant individualų turto vertinimą bent dviem turto vertinimo metodais, parinktais pagal turto ir verslo vertinimą reglamentuojančius teisės aktus, o savininkui ir (ar) kitam naudotojui atlyginama ta vertė, kuri yra didesnė. Kitais atvejais, apskaičiuojant visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo, jame esančių statinių ir įrenginių rinkos vertę, turi būti atsižvelgiama į tą pačią žemės verčių zoną žemės verčių žemėlapiuose patenkančių žemės sklypų, statinių ir įrenginių sandoriuose, sudarytuose nuo

teritorijų planavimo dokumento, kuriame numatytas konkretus visuomenės poreikis, patvirtinimo iki turto vertinimo ataskaitos parengimo, nurodytų tokių nekilnojamųjų daiktų kainų pokytį. Visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimą užsako ir už turto vertinimo darbus sumoka žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija. Visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimo ataskaita galioja 12 mėnesių nuo jos parengimo dienos **iki žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto patvirtinimo.**“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Jeigu žemės savininkas sutinka su vertinimo ataskaitoje nustatytu atlyginimu ir pasirenka atlyginimo būdą – kito žemės sklypo, kuris ribojasi su paimamu visuomenės poreikiams žemės sklypu, suteikimą, —žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekte pagal vertinimo ataskaitoje nustatytą visuomenės poreikiams paimamo žemės sklypo rinkos vertę formuojamas numatomas suteikti nuosavybėn žemės sklypas, kuris turi būti lygiavertis paimamam visuomenės poreikiams žemės sklypui arba mažesnės vertės; negu paimamas visuomenės poreikiams žemės sklypas. Kai suformuojamas žemės sklypas, sudaroma sutartis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir atlyginimo už ją. Jeigu suformuoto žemės sklypo vertė mažesnė už vertinimo ataskaitoje nustatytą paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo rinkos vertę, žemės sklypų vertės skirtumas atlyginamas pinigais. Didžiausią numatomo suteikti nuosavybėn žemės sklypo dydį, žemės sklypo formavimo ir suteikimo procedūrą nustato Vyriausybė. Žemės sklypas, kuriuo numatoma atlyginti už paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą, formuojamas valstybinėje žemėje, kurios nenumatoma grąžinti natūra pagal įstatymus, reglamentuojančius piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą. Sprendimą suteikti valstybinės žemės sklypą, kuris ribojasi su paimamu visuomenės poreikiams žemės sklypu, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ~~vadovas~~ priima kartu su sprendimu paimti žemę visuomenės poreikiams. Bet kuriuo žemės sklypo, kuris ribojasi su paimamu visuomenės poreikiams žemės sklypu, formavimo etapu žemės savininkui nesutikus su formuojamo žemės sklypo dydžiu ir (ar) ribomis, žemės sklypo formavimo procedūra nutraukiama. Jeigu žemės savininkas sutinka, kad jam už paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą būtų atlyginama pinigais, sudaroma sutartis dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir atlyginimo už ją.“

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Kai žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija atsiskaito su paimamos žemės savininku ir (ar) kitu naudotoju pagal sutartį dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams ir atlyginimo už ją, ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą įregistruoja Nekilnojamojo turto registre kaip valstybinę žemę, o valstybės nuosavybės teisę į statinius ir įrenginius, esančius paimtame visuomenės poreikiams žemės sklype, Nekilnojamojo turto registre įregistruoja žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija. Jeigu ginčas dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo ir tvirtinimo ar atlyginimo dydžio nagrinėjamas teisme, ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** paimamą visuomenės poreikiams žemės sklypą įregistruoja Nekilnojamojo turto registre kaip valstybinę žemę, o žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija statinius ir įrenginius, esančius paimamame visuomenės poreikiams žemės sklype, gali įregistruoti tik tuo atveju, kai žemės paėmimu suinteresuota institucija teismo sprendime nurodytomis sąlygomis atsiskaito su paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo savininku ir (ar) kitu naudotoju, išskyrus atvejus, kai teismo nutartimi leidžiama paimtą visuomenės poreikiams žemės sklypą įregistruoti Nekilnojamojo turto registre kaip valstybinę žemę iki ginčo dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo ir tvirtinimo ar dėl atlyginimo dydžio už paimamą visuomenės poreikiams žemę išsprendimo. Nuosavybės teisė į paimamą visuomenės poreikiams žemę, statinius ir įrenginius pereina valstybei nuo žemės sklypo, statinių ir įrenginių įregistravimo Nekilnojamojo turto registre kaip valstybės nuosavybės momento. Įregistravus valstybės nuosavybę, žyma apie juridinį faktą, nurodytą šio įstatymo 46 straipsnio 5 dalyje, panaikinama.“

4. Papildyti 1 straipsnyje išdėstytą Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnį 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18 dalimis ir jas išdėstyti taip:

„12. Kai visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esantis statinys ir (ar) įrenginys žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos teikiamas registruoti Nekilnojamojo turto registre valstybės nuosavybės teise, žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos prašyme nurodomas ir šio statinio patikėtinis – vienas iš šio įstatymo 45 straipsnio 5 dalyje nurodytų subjektų, atsižvelgiant į subjekto vykdomą veiklą, nustatytą jo steigimo dokumentuose ir (ar) teisės aktuose.

13. Įregistravus valstybės nuosavybės teisę ir šio straipsnio 12 dalyje nurodyto subjekto patikėjimo teisę į visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius Nekilnojamojo turto registre, žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas apie tai raštu praneša subjektui, kurio patikėjimo teisę įregistruota.

14. Visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančių statinių ir (ar) įrenginių patikėtinis gali būti keičiamas, žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos sprendimu perduodant visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise kitiems šio įstatymo 45 straipsnio 5 dalyje nurodytiems subjektams. Žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija, priėmusi sprendimą perduoti visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius valdyti, naudoti ir disponuoti jais patikėjimo teise, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas kreipiasi į Nekilnojamojo turto registro tvarkytoją dėl atitinkamo subjekto patikėjimo teisės į visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius įregistravimo ir praneša subjektui, kurio patikėjimo teisę įregistruota, šio straipsnio 13 dalyje nustatyta tvarka.

15. Subjektai, kurių patikėjimo teisę į visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius įregistruota Nekilnojamojo turto registre, šiuos statinius ir (ar) įrenginius valdo, naudoja ir disponuoja jais patikėjimo teise įstatymų, kuriuose reguliuojami valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisiniai santykiai, nustatyta tvarka, išskyrus šiame įstatyme nustatytas išimtis. Kai Nekilnojamojo turto registre įregistruojama šio įstatymo 45 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodyto subjekto patikėjimo teisę į visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančius statinius ir (ar) įrenginius, turto patikėjimo sutartis su šiuo subjektu nesudaroma. Sprendimus dėl visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esančių statinių ir (ar) įrenginių pripažinimo nereikalingais arba netinkamais (negalimais) naudoti ir jų nurašymo, nepriklausomai nuo turto vieneto likutinės vertės, priima šių statinių ir (ar) įrenginių patikėtinis, gavęs žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos rašytinį sutikimą.

16. Visuomenės poreikiams paimtame žemės sklype esantys statiniai ir (ar) įrenginiai jų patikėtinio sprendimu iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos ar jos įgalioto šio straipsnio 12 dalyje nurodyto subjekto nustatyta tvarka gali būti suteikti laikinai naudotis fiziniam asmeniui (-ms), iš kurio (-ių) šie statiniai ir (ar) įrenginiai buvo paimti visuomenės poreikiams.

17. Pradėjus vykdyti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras ir paaiškėjus, kad visuomenės poreikiams reikalingas paimti žemės sklypas nuosavybės teise priklauso valstybei ir šis valstybinės žemės sklypas nėra išnuomotas, suteiktas panaudai ar kitais teisėtais pagrindais suteiktas naudotis tretiesiems asmenims, visuomenės poreikiams paimamas tik šiame žemės sklype esantis nekilnojamas turtas už jį teisingai atlyginant. Šis nekilnojamas turtas visuomenės poreikiams paimamas taikant tas pačias žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras.

18. Vyriausybės įgaliotos institucijos ir žemės savininko ir (ar) kito naudotojo rašytiniu susitarimu neatlyginama visuomenės poreikiams paimamoje žemėje esančių sodinių, želdinių, medynų turio ar negauto derliaus vertė, jeigu žemės savininkui ir (ar)

kitam naudotojui po atlikto turto vertinimo iš žemės sklypo, paimamo visuomenės poreikiams, paliekama teisė pačiam išsikelti sodinius, želdinius, medynus ar nusiimti derlių.“

5. Buvusią 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio 12 dalį laikyti atitinkamai 19 dalimi.

6. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 47 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„~~42~~**19.** Kai nuo sprendimo paimti žemę visuomenės poreikiams priėmimo dienos praėjus ne daugiau kaip 10 metų pagal Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka naujai parengtus arba pakeistus detaliuosius planus ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentus žemės sklypo nenumatoma naudoti reikmėms, kurioms šis žemės sklypas paimtas visuomenės poreikiams, ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** privalo raštu pasiūlyti žemės savininkui, iš kurio šis žemės sklypas paimtas visuomenės poreikiams, išpirkti ~~jį šį žemės sklypą~~ už kainą, nustatytą atlikus individualų turto vertinimą pagal Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatymą. Apie sutikimą išpirkti žemės sklypą buvęs žemės savininkas ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniam padaliniiui~~ **Vyriausybės įgaliotai institucijai** pagal žemės sklypo buvimo vietą turi pranešti per 6 mėnesius nuo pasiūlymo gavimo dienos. Žemės sklypo išpirkimas įforminamas įstatymų nustatyta tvarka sudaroma žemės sklypo pirkimo–pardavimo sutartimi. Kai buvęs žemės savininkas atsisako išpirkti žemės sklypą arba per nustatytą terminą nepraneša apie sutikimą išpirkti žemės sklypą, taip pat kai nuo sprendimo paimti žemę visuomenės poreikiams priėmimo dienos praėjo daugiau kaip 10 metų, žemės sklypas valdomas, naudojamas ir juo disponuojama įstatymų nustatyta tvarka, netaikant šio straipsnio 11 dalyje nustatyto apribojimo.“

20 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 48 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 48 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimą ir įgyvendinimą savo lėšomis organizuoja žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuotos institucijos. Prašymus paimti žemę visuomenės poreikiams projektų organizatoriai paduoda ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniam padaliniiui~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos skyriui** pagal žemės sklypo buvimo vietą. ~~Kai Nacionalinės žemės tarnybos vadovas priima~~ **Priėmusi** sprendimą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros pradžios, ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinis padalinys~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** išduoda žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo reikalavimų sąrašą. Žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo reikalavimų sąrašas išduodamas, kai paimamas visuomenės poreikiams žemės sklypas ir (ar) po žemės sklypo dalies, reikalingos visuomenės poreikiams, atidalijimo ar padalijimo liekantis žemės sklypas (-ai) nesuprojektuotas (-i) detalajame plane ar specialiojo teritorijų planavimo dokumente, taip pat kai yra su paimamu privačios žemės sklypu besiribojantis laisvos valstybinės žemės plotas, kuriame pagal teisės aktus gali būti formuojamas vietoj paimamo visuomenės poreikiams žemės sklypo suteikiamas nuosavybės kitas žemės sklypas. Kai paimamas visuomenės poreikiams žemės sklypas ir po žemės sklypo dalies, reikalingos visuomenės poreikiams, atidalijimo ar padalijimo liekantis žemės sklypas (-ai) suprojektuotas (-i) detalajame plane ar specialiojo teritorijų planavimo dokumente, vietoj žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto Nekilnojamojo turto kadastro nuostatuose nustatyta tvarka rengiami nurodytų suprojektuotų žemės sklypų planai.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 48 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Žemės paėmimu visuomenės poreikiams suinteresuota institucija, gavusi ~~Nacionalinės žemės tarnybos teritorinio padalinio~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** išduotą žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo reikalavimų sąrašą, Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka parenka žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengėją ir su juo sudaro sutartį dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengimo. Kai vietoj žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto rengiami žemės sklypų planai, žemės paėmimu

visuomenės poreikiams suinteresuota institucija žemės sklypų planų rengėją parenka Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.“

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 48 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Kai valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą atliekanti institucija nustatyta tvarka patikrina žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektus, juos tvirtina ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucija** vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.“

21 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 49 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 49 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„49 straipsnis. Žemės konsolidacijos projektų parengiamieji darbai

1. Žemės konsolidacijos projektai rengiami tik kaimo gyvenamosiose vietovėse. Žemės konsolidacijos projektų rengimą organizuoja ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **Vyriausybės įgaliota institucija (toliau – žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija)**. Žemės konsolidacijos projektas gali būti rengiamas tik tose kadastro vietovėse, kurias apima patvirtintas savivaldybės ar jos dalies bendrasis planas.

2. Prašymus rengti žemės konsolidacijos projektą žemės savininkai, savivaldybės taryba, valstybinės žemės patikėtiniai paduoda ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai**. Nustatęs Nustačiusi, kad rengti projektą pageidauja ne mažiau kaip 5 žemės sklypų, esančių vienoje arba keliose bendrą ribą turinčiose kadastro vietovėse, ne mažiau kaip 5 savininkai, savivaldybės taryba ar valstybinės žemės patikėtiniai, ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** numato preliminarą teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti, nustato šioje teritorijoje esančių žemės sklypų savininkus, valstybinės žemės patikėtinius bei kitus naudotojus ir organizuoja šios vietovės žemės savininkų, savivaldybės tarybos ir valstybinės žemės patikėtinių susirinkimą. Į susirinkimą žemės savininkai, savivaldybės tarybos ir valstybinės žemės patikėtinių įgalioti asmenys kviečiami raštu ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų iki susirinkimo dienos. Konsoliduojami tik tie valstybinės žemės sklypai, kurie ribojasi su prašymus rengti žemės konsolidacijos projektą pateikusių privačios žemės savininkų ir (ar) savivaldybės žemės sklypais arba kurie yra greta tokių žemės sklypų ir juos skiria tik keliai, grioviai ar kanalai. Susirinkime:

- 1) pagrindžiamas žemės konsolidacijos projekto rengimo poreikis;
- 2) nustatomi žemės sklypai, kuriuos tikslinga pertvarkyti pagal žemės konsolidacijos projektą;
- 3) nustatomi asmenų, susirinkimo įgaliotų spręsti žemės konsolidacijos projekto rengimo organizacinius klausimus, įgaliojimai, rinkimo tvarka, atstovavimo kvotos ir sąlygos;
- 4) išrenkami asmenys, susirinkimo įgalioti spręsti žemės konsolidacijos projekto rengimo organizacinius klausimus.

3. Jeigu ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** numatytoje preliminarioje teritorijoje žemės konsolidacijos projektui rengti nėra valstybinės ir savivaldybės žemės sklypų, susirinkimo sprendimai yra teisėti, kai jame dalyvauja ne mažiau kaip du trečdaliai žemės sklypų, numatomų įtraukti į teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti, savininkų ir šiems sprendimams pritaria ne mažiau kaip pusė susirinkime dalyvavusių žemės savininkų. Žemės sklypo bendraturčiai balsuodami susirinkime turi vieną balsą. Žemės savininkas, turintis kelis žemės sklypus, priklausančius nuosavybės teise jam vienam ir (ar) kartu su kitais bendraturčiais, balsuodamas susirinkime turi vieną balsą.

4. Kai kartu su privačios žemės sklypais į teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti numatoma įtraukti valstybinės ir savivaldybės žemės sklypus, susirinkimo sprendimai yra teisėti, jeigu jame dalyvauja ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą**

organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos įgaliotas asmuo, numatomų konsoliduoti valstybinės žemės sklypų patikėtinių įgalioti asmenys, savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo, jeigu numatoma konsoliduoti savivaldybės žemės sklypus, ir ne mažiau kaip du trečdaliai žemės savininkų ir sprendimams pritaria ~~Žemės ūkio duomenų centre~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** įgaliotas asmuo, valstybinės žemės sklypų patikėtinių įgalioti asmenys ir savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo bei ne mažiau kaip pusė susirinkime dalyvavusių žemės savininkų. Žemės sklypo bendraturčiai balsuodami susirinkime turi vieną balsą. Žemės savininkas, turintis kelis žemės sklypus, priklausančius nuosavybės teise jam vienam ir (ar) kartu su kitais bendraturčiais, balsuodamas susirinkime turi vieną balsą.

5. Atlikant žemės konsolidacijos projekto parengiamųjų darbų, projekto rengimo ir įgyvendinimo procedūras, taip pat sudarant žemės konsolidacijos sutartį, ~~Žemės ūkio duomenų informacijos centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** atstovauja jo vadovas arba vadovo įgaliotas asmuo, kitiems valstybinės žemės patikėtiniams atstovauja jų įgalioti asmenys – valstybės tarnautojai arba, jeigu valstybinės žemės patikėtinis neturi valstybės tarnautojų, kiti darbuotojai, o savivaldybėms – savivaldybės tarybos įgalioti asmenys, atliekantys savivaldybės vietos valdžios ir (ar) viešojo administravimo funkcijas: savivaldybės tarybos nariai, meras, savivaldybės administracijos direktorius arba kiti savivaldybės administracijos valstybės tarnautojai.

6. Po susirinkimo kiekvienas konsoliduoti žemės sklypus pageidaujantis žemės savininkas, savivaldybės taryba, jeigu numatoma konsoliduoti savivaldybės žemės sklypus, ir valstybinės žemės patikėtiniai, jeigu numatoma konsoliduoti valstybinės žemės sklypus, ne vėliau kaip per vieną mėnesį žemės konsolidacijos projekto rengimo organizatoriui ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** pateikia rašytinį sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte, kurį rengiant ir įgyvendinant bus konsoliduojami sutikimą davusio asmens turimi žemės sklypai, nurodydamas numatomus konsoliduoti žemės sklypus ir išipareigojimą nepagrįsto atsisakymo ar vengimo dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį atveju atlyginti išlaidas, susijusias su jo turimų žemės sklypų pertvarkymu rengiant ir įgyvendinant žemės konsolidacijos projektą, taip pat išlaidas, patirtas tikslinant žemės konsolidacijos projektą dėl nepagrįsto atsisakymo ar vengimo jame dalyvauti ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį. Kai žemės sklypas priklauso keliems asmenims, sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte turi duoti kiekvienas žemės sklypo bendraturtis. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** vietoj sutikimo dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** perduoda numatomų konsoliduoti jos patikėjimo teise valdomų valstybinės žemės sklypų sąrašą. ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **Žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija, patvirtinęs patvirtinusi** teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribas, nuo šio sprendimo priėmimo dienos įgyja patikėjimo teisę į ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** sąraše nurodytus valstybinės žemės sklypus ir per 5 darbo dienas pateikia prašymą Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui įregistruoti šią teisę Nekilnojamojo turto registre. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** patikėjimo teisę į šiuos valstybinės žemės sklypus pasibaigia nuo ~~Žemės ūkio duomenų centro~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** sprendimo patvirtinti teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribas priėmimo ~~dienos dieną~~.

7. Teritorija žemės konsolidacijos projektui rengti, apimanti numatomus konsoliduoti žemės sklypus, turi būti ne mažesnė kaip 100 ha.

8. Negali būti konsoliduojami ir žemės konsolidacijos sutarties objektu negali būti areštuoti žemės sklypai arba žemės sklypai, esantys teismo ginčo, tiesiogiai susijusio su žemės sklypu ir teisėmis į jį, objektu.

9. Numatomų konsoliduoti privačios žemės sklypų savininkai, savivaldybės taryba, jeigu numatoma konsoliduoti savivaldybės žemės sklypus, arba valstybinės žemės patikėtiniai, jeigu numatoma konsoliduoti valstybinės žemės sklypus, apie žemės sklypų konsolidaciją privalo

registruotu laišku, įteikiamu pasirašytinai, pranešti tretiesiems asmenims, turintiems teises į šiuos žemės sklypus, įregistruotus Nekilnojamojo turto registre. Konsoliduojami gali būti tik tie žemės sklypai, į kuriuos tretieji asmenys turi daiktines teises, įregistruotas Nekilnojamojo turto registre, jeigu tretieji asmenys duoda rašytinius sutikimus dėl žemės sklypų konsolidacijos. Trečiojo asmens, turinčio daiktines teises, išskyrus servitutą ir hipoteką, į numatomą konsoliduoti žemės sklypą, sutikime papildomai turi būti nurodyta, kad asmuo sutinka iki žemės konsolidacijos sutarties sudarymo su konsoliduojamo žemės sklypo savininku išspręsti klausimą dėl daiktinių teisių į konsoliduojamą žemės sklypą pasibaigimo.

10. ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **Žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** tvirtina teritorijos ribas, skirtas žemės konsolidacijos projektui rengti, ribas ir su Nacionalinės žemės tarnybos teritoriniu padaliniu **Vyriausybės įgaliota institucija** suderintą žemės konsolidacijos projekto rengimo reikalavimų sąrašą, taip pat priima sprendimą rengti žemės konsolidacijos projektą. Žemės konsolidacijos projekto teritorijai priskiriama žemė, dėl kurios ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** pateikti sutikimai dalyvauti šiame žemės konsolidacijos projekte, valstybinės žemės sklypai, kuriuos ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** perdavė Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgaliota institucija** ir kurių patikėtinis yra ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **pati žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija**, taip pat privati žemė, kurios savininkai nepateikė sutikimų dalyvauti žemės konsolidacijos projekte, bet pageidauja parduoti žemės sklypus (jų dalis) šio žemės konsolidacijos projekto rengimo metu.

11. Jeigu sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte pateikęs asmuo perleidžia jam priklausantį žemės sklypą (jo dalį), priskirtą žemės konsolidacijos projekto teritorijai, kitiems asmenims, tokio žemės sklypo (jo dalies) perleidimo sutartyje turi būti nurodyta, kad žemės sklypą (jo dalį) įsigyjantis asmuo sutinka dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir kad žemės sklypą (jo dalį) perleidęs asmuo privalo per vieną mėnesį nuo žemės sklypo (jo dalies) perleidimo apie tai raštu pranešti ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai**. Jeigu žemės sklypą perleidęs asmuo per nustatytą terminą nepraneša ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** apie žemės sklypo (jo dalies) savininko pasikeitimą ir jo sutikimą dalyvauti konsolidacijos projekte, žemės savininkas, pateikęs sutikimą, nurodytą šio straipsnio 6 dalyje, laikomas nepagrįstai atsisakiusiu dalyvauti žemės konsolidacijos projekte.

12. Iki sprendimo pritarti žemės konsolidacijos projekto žemės vertinimo planui teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribos keičiamos ir nauji žemės sklypai priskiriami šiai teritorijai Žemės konsolidacijos projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklėse nustatyta tvarka. Sprendimą pakeisti teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti priima ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija**. Žemės sklypų, priskiriamų teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti, savininkai, valstybinės žemės patikėtiniai ar savivaldybės taryba iki sprendimo pakeisti šią teritoriją turi pateikti ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** sutikimą, nurodytą šio straipsnio 6 dalyje. Teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti papildomai priskiriami valstybinės žemės sklypai, patikėjimo teise valdomi Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliotos institucijos**, ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai** perduodami šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

13. ~~Žemės ūkio duomenų centro~~ **Žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** sprendimas patvirtinti arba pakeisti žemės konsolidacijos projekto teritorijos ribas turi būti suderintas su Nacionaline žemės tarnyba **Vyriausybės įgaliota institucija** pagal kompetenciją.

14. ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **Žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** per 5 darbo dienas nuo sprendimo patvirtinti arba pakeisti

teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti priėmimo dienos Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pateikia prašymą kiekvieno žemės sklypo, nurodyto sprendime patvirtinti ar pakeisti teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti, registro įrašė padaryti žymą apie juridinio fakto – žemės sklypo priskyrimo teritorijai žemės sklypo konsolidacijos projektui rengti – įregistravimą.

15. Žemės konsolidacijos projekto rengėjas parenkamas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka.“

22 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 50 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 50 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Žemės vertinimo planui turi pritarti visi vertinamoje teritorijoje esančių ir numatomų konsoliduoti žemės sklypų savininkai, savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo, kai konsoliduojami savivaldybės žemės sklypai, ir valstybinės žemės patikėtinių įgalioti asmenys, kai konsoliduojami valstybinės žemės sklypai. Kai konsoliduojami valstybinės žemės sklypai, žemės vertinimo planui visais atvejais turi pritarti ~~Žemės ūkio duomenų centro~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** įgaliotas asmuo, neatsižvelgiant į tai, kad ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** nėra konsoliduojamų valstybinės žemės sklypų patikėtinis. Ginčai dėl žemės vertinimo sprendžiami teismo tvarka.“

23 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 51 straipsnio 1 dalies nuostatą iki dvitaškio ir ją išdėstyti taip:

„1. Pradėjęs rengti žemės konsolidacijos projektą, jo rengėjas organizuoja konsolidacijos projekte dalyvaujančių asmenų – konsoliduojamų privačios žemės sklypų savininkų, savivaldybės tarybos įgalioto asmens, jeigu konsoliduojami savivaldybės žemės sklypai, valstybinės žemės patikėtinių įgaliotų asmenų, jeigu konsoliduojami valstybinės žemės sklypai, – susirinkimus. Susirinkimui pirmininkauja susirinkimo dalyvių išrinktas asmuo. Susirinkimo sprendimai yra teisėti, jeigu ~~jiems šiems sprendimams~~ pritaria ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai visų sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte pateikusių žemės savininkų, kurių žemės sklypai priskirti teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti. Kai žemės konsolidacijos projekto teritorijai priskiriami valstybinės ir savivaldybės žemės sklypai, susirinkimo sprendimai yra teisėti, jeigu jame dalyvauja ~~Žemės ūkio duomenų centro~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliota institucija** ~~įgaliotas asmuo~~, valstybinės žemės patikėtinių įgalioti asmenys, jeigu konsoliduojamų valstybinės žemės sklypų patikėtinis yra ne ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija**, ir savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo, jeigu konsoliduojami savivaldybės žemės sklypai, ir jeigu šiems sprendimams pritaria ~~Žemės ūkio duomenų centro~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** ~~įgaliotas asmuo~~, valstybinės žemės patikėtinių įgalioti asmenys ir savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo bei ne mažiau kaip trys ketvirtadaliai visų sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte pateikusių žemės savininkų, kurių žemės sklypai priskirti teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti. Žemės sklypo bendraturčiai balsuodami susirinkime turi vieną balsą. Žemės savininkas, turintis kelis žemės sklypus, priklausančius nuosavybės teise jam vienam ir (ar) kartu su kitais bendraturčiais, balsuodamas susirinkime turi vieną balsą. Susirinkimas turi teisę priimti sprendimus šiais žemės konsolidacijos projekto rengimo klausimais:“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 51 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte pateikę asmenys savo pasiūlymus, pastabas ir pretenzijas dėl rengiamo žemės konsolidacijos projekto ~~Žemės ūkio duomenų centrui~~

žemės konsolidacijos projektą organizuojančiai Vyriausybės įgaliotai institucijai ir Nacionalinei žemės tarnybai gali pateikti iki projekto viešo svarstymo pabaigos.“

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 51 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Žemės konsolidacijos projektą tvirtina ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas. Sprendimas dėl žemės konsolidacijos projekto patvirtinimo Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka gali būti skundžiamas teismui.“

4. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 51 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Kai asmenys, pateikę sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte, atsisako jame dalyvauti, ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas priima sprendimą pakeisti žemės konsolidacijos projekto teritorijos ribas, išbraukiant žemės sklypus, priklausančius žemės konsolidacijos projekte atsisakiusiems dalyvauti asmenims, ir patikslinti žemės konsolidacijos projektą. Tokiais atvejais taikomas šio įstatymo 49 straipsnio 7 dalyje nustatytas reikalavimas, kad teritorija žemės konsolidacijos projektui rengti, apimanti numatomus konsoliduoti žemės sklypus, turi būti ne mažesnė kaip 100 ha, o šio įstatymo 49 straipsnio 12 dalyje nustatyta sąlyga, kad teritorijos žemės konsolidacijos projektui rengti ribos gali būti keičiamos iki sprendimo pritarti žemės konsolidacijos projekto žemės vertinimo planui, netaikoma. ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **Žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** per 5 darbo dienas nuo sprendimo pakeisti teritoriją žemės konsolidacijos projektui rengti priėmimo dienos Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui pateikia prašymą išregistruoti juridinį faktą apie žemės sklypo (-ų) priskyrimą teritorijai žemės konsolidacijos projektui rengti.“

24 straipsnis. 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Žemės sklypų, konsoliduotų (pertvarkytų) pagal žemės konsolidacijos projektą, savininkai sudaro žemės konsolidacijos sutartį. Sudarant tokią sutartį, valstybei atstovauja ir sutartį pasirašo ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojančios Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas ar jo įgaliotas asmuo arba kitų valstybinės žemės patikėtinių įgalioti asmenys, jeigu pertvarkomų valstybinės žemės sklypų patikėtinis yra ne ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija**, o savivaldybei – savivaldybės tarybos įgaliotas asmuo.“

2. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Kai asmenys atsisako sudaryti žemės konsolidacijos sutartį, ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** priima šio įstatymo 51 straipsnio 7 dalyje nurodytą sprendimą.“

3. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip:

„7. Asmenys, kurie nepagrįstai atsisako ar vengia dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį, atlygina išlaidas, susijusias su jų turimų žemės sklypų konsolidacija rengiant ir įgyvendinant žemės konsolidacijos projektą, taip pat žemės konsolidacijos projekto tikslinimo išlaidas, patiriamas dėl nepagrįsto atsisakymo ar vengimo jame dalyvauti ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį. Nepagrįstu atsisakymu ar vengimu dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį laikomas bet koks asmens, pateikęs šio įstatymo 49 straipsnio 6 dalyje nurodytą sutikimą dalyvauti žemės konsolidacijos projekte, atsisakymas ar vengimas dalyvauti žemės konsolidacijos projekte, kuris rengiamas ir įgyvendinamas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka, taip pat atsisakymas

ar vengimas sudaryti žemės konsolidacijos sutartį, pagal kurią tokiam asmeniui nuosavybėn perduodami žemės sklypai, konsoliduoti pagal šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka parengtą ir įgyvendintą žemės konsolidacijos projektą, išskyrus atvejus, kai asmuo atsisako ar vengia dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį dėl priežasčių, kurios ~~Nacionalinė žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** sprendimu pripažįstamos svarbiomis. Asmuo dėl atsisakymo ar vengimo dalyvauti žemės konsolidacijos projekte ir (ar) sudaryti žemės konsolidacijos sutartį priežasčių pripažinimo svarbiomis gali kreiptis į teisimą įstatymų nustatyta tvarka.“

4. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio 12 dalį ir ją išdėstyti taip:

„12. Pagal žemės konsolidacijos projektą pertvarkius žemės sklypą (-us), kuriam (-iems) buvo nustatytas servitutas, servitutas lieka galioti žemės sklypui (-ams), pagal žemės konsolidacijos projektą suformuotam (-iems) buvusiame žemės sklype (-uose), išskyrus atvejus, kai servitutas baigiasi Civilinio kodekso nustatytais pagrindais. Nauji servitutai konsoliduotam žemės sklypui nustatomi administraciniu aktu – ~~Nacionalinė žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo arba jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo~~ sprendimu šio įstatymo 22 straipsnyje ir Vyriausybės nustatyta tvarka.“

5. Pakeisti 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 52 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. ~~Žemės ūkio duomenų centras~~ **žemės konsolidacijos projektą organizuojanti Vyriausybės įgaliota institucija** pateikia ~~Nacionalinei žemės tarnybai~~ **Vyriausybės įgaliotai institucijai** konsoliduotų valstybinės žemės sklypų, kuriuos įmonė įregistravo Nekilnojamojo turto registre valstybės vardu, sąrašą. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** per 5 darbo dienas nuo tokio sąrašo gavimo dienos pateikia Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui prašymą įregistruoti ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** patikėjimo teisę į šiuos valstybinės žemės sklypus.“

25 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 13 dalį ir ją išdėstyti taip:

„13. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 2 straipsnio 10 dalies redakcija:

„10. Žemės naudojimo valstybinė ~~kontrolė~~ **priežiūra** – ~~Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** organizuojama ir vykdoma žemės savininkų ar naudotojų veiklos ~~kontrolė~~ **priežiūra**, kuria siekiama užtikrinti tinkamą žemės naudojimą ir teisinę apsaugą, taip pat identifikuoti teisės aktų pažeidimus ir pagal kompetenciją taikyti pažeidėjams įstatymų nustatytas sankcijas.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 7 straipsnio redakcija:

„7 straipsnis. Valstybinės žemės valdymas, naudojimas ir disponavimas ja patikėjimo teise

1. Valstybinės žemės patikėjimo teisės subjektai (patikėtiniai) yra:

1) ~~Nacionalinė žemės tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – Nacionalinė žemės tarnyba)~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** – visos Lietuvos Respublikos valstybinės žemės, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams;

2) savivaldybės – savivaldybės teritorijoje esančių miestų ir miestelių valstybinės žemės, perduotos Vyriausybės nutarimu, išskyrus žemę, kuri šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka patikėjimo teise perduota kitiems subjektams, ir valstybinės žemės, perduotos savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nustatyta tvarka šio straipsnio 2 dalyje nurodytoms reikmėms ar kitų įstatymų nustatytais atvejais ir sąlygomis šio straipsnio 3 dalyje nurodytoms reikmėms, taip pat valstybinės miško žemės sklypų, perduotų savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimais šio straipsnio 5 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis;

3) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas – kai valstybinė žemė priskirta centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo patikėjimo teise valdomam valstybės nekilnojamajam turtui arba kai valstybinė žemė, kuri gali būti parduodama, priskirta parduodamam valstybės arba savivaldybės nekilnojamajam turtui, arba kai valstybinė žemė reikalinga administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo projektams įgyvendinti;

4) valstybės įmonė Žemės ūkio duomenų centras (toliau – Žemės ūkio duomenų centras) – valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypų, šio įstatymo nustatyta tvarka priskirtų žemės konsolidacijos projekto teritorijai, išskyrus šiai teritorijai priskirtus valstybinės žemės sklypus, perduotus kitiems valstybinės žemės patikėtiniais, taip pat įstatymų nustatyta tvarka iš privačių asmenų įsigytų valstybės nuosavybės žemės sklypų, reikalingų Žemės ūkio duomenų centro administruojamoms valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti;

5) kiti šio straipsnio 5 ir 6 dalyse nurodyti subjektai;

6) kiti įstatymų nustatyti subjektai.

2. Valstybinė žemė perduodama savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nustatyta tvarka ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimu, suderintu su Aplinkos ministerija, šioms reikmėms:

a) viešosios paskirties rekreacijai ir poilsiui;

b) viešojo naudojimo poilsio objektams;

c) gatvėms ir vietiniams keliams;

d) komunaliniams inžineriniams tinklams tiesti ir (ar) eksploatuoti;

e) gyvenamiesiems namams statyti ir (ar) eksploatuoti;

f) ūkinei komercinei veiklai;

g) kapinių priežiūrai;

h) piliakalnių ir kitų nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkymui ir apsaugai.

3. Valstybinė žemė perduodama savivaldybėms patikėjimo teise Vyriausybės nutarimu kitoms reikmėms, nenumatytoms šio straipsnio 2 dalyje ir įtvirtintoms įstatymuose.

4. Valstybinę žemę miestų ir miestelių administracinėse ribose patikėjimo teise perduodant šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytam subjektui, parengiamas Vyriausybės nutarimas, kuriame nurodomos visos savivaldybės su joms perduodama valstybine žeme, esančia tų savivaldybių miestų ir miestelių teritorijų administracinėse ribose, kartu su Vyriausybės nutarimu kiekvienai savivaldybei yra parengiami ir valstybinės žemės sklypų, perduodamų patikėjimo teise šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytam subjektui, priėmimo–perdavimo aktai. Priėmimo–perdavimo aktuose nurodomi perduodami savivaldybių miestų ir miestelių administracinėse ribose esantys valstybinės žemės sklypai, o perduodamos nesuformuotos valstybinės žemės teritorijos nurodomos priėmimo–perdavimo aktų prieduose. Valstybės poreikiams reikalinga valstybinė žemė, kuri neperduodama patikėjimo teise naudoti šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytam subjektui, identifikuojama ir valstybinės žemės perdavimo patikėjimo teise naudoti procesas nustatomas Vyriausybės tvirtinamose taisyklėse. Vyriausybės nutarimą ir priėmimo–perdavimo aktus rengia Aplinkos ministerija, juos suderindama su ~~Nacionaline žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ir savivaldybėmis.

5. Vyriausybės nutarimais valstybinės miško žemės sklypai perduodami patikėjimo teise Miškų įstatymo nustatytiems subjektams valstybinėms funkcijoms atlikti. Valstybinės žemės sklypai Vyriausybės nutarimais gali būti perduodami patikėjimo teise ir kitiems Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nurodytiems subjektams, kai įstatymais jiems priskiriamos valstybinės funkcijos.

6. Valstybinės žemės sklypai, reikalingi viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms valstybinėms funkcijoms atlikti, perduodami patikėjimo teise viešosios transporto infrastruktūros valdytojui Vyriausybės nustatyta tvarka ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo~~ sprendimu,

suderintu su Aplinkos ministerija, jeigu tai nustatyta viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose.

7. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** privalo prižiūrėti, kad ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo sprendimas ar Vyriausybės nutarimas, kuriuo buvo perduoti valstybinės žemės sklypai, valstybinės žemės teritorija, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, patikėjimo teise šio straipsnio 1 dalies 2 punkte bei 5 ir 6 dalyse nurodytiems subjektams, būtų tinkamai vykdomi. Jeigu savivaldybė nebenaudoja ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo sprendime nurodytoms reikmėms jai patikėjimo teise perduoto valstybinės žemės sklypo, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas priima sprendimą, suderintą su Aplinkos ministerija, dėl šios savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo. Jeigu viešosios transporto infrastruktūros valdytojas nebenaudoja ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo sprendimu jam patikėjimo teise perduoto valstybinės žemės sklypo viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms valstybinėms funkcijoms atlikti ir viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojantys įstatymai nenumato galimybės tokį valstybinės žemės sklypą išnuomoti ar perduoti laikinai neatlygintinai naudotis, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** vadovas priima sprendimą, suderintą su Aplinkos ministerija, dėl šio viešosios transporto infrastruktūros valdytojo patikėjimo teisės pasibaigimo. Jeigu savivaldybė nebenaudoja Vyriausybės nutarimu jai patikėjimo teise perduoto valstybinės žemės sklypo šio straipsnio 3 dalyje nurodytoms reikmėms ar šio straipsnio 5 dalyje nurodyti subjektai nebeatlieka Vyriausybės nutarime nurodytų funkcijų, kurioms įgyvendinti jiems patikėjimo teise buvo perduoti valstybinės žemės sklypai, ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** raštu apie tai informuoja Aplinkos ministeriją. Aplinkos ministerija teikia Vyriausybės nutarimo dėl patikėjimo teisės pasibaigimo projektą. Nuo ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo sprendimo arba Vyriausybės nutarimo įsigaliojimo dienos šių valstybinės žemės sklypų ar valstybinės žemės ploto, kuriame nesuformuoti žemės sklypai, patikėtinu laikoma ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**.

8. Šio straipsnio 5 dalyje nurodyti patikėtiniai negali perduotų miško žemės sklypų ar kitų valstybinės žemės sklypų parduoti ar kitaip perleisti, išnuomoti, perduoti panaudos pagrindais ar perduoti jų naudotis kitu būdu, jų įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į juos, jais garantuoti, laiduoti ar kitu būdu užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymo, **išskyrus šio įstatymo 22 straipsnyje nustatytą išimtį**. Vyriausybės nutarime gali būti nustatyta ir kitų apribojimų valdyti bei naudoti perduotus miško žemės ar kitus žemės sklypus. **Valstybinės žemės, valdomos patikėjimo teise, apribojimais netaikomi apsaugos sutartims, sudaromos pagal Saugomų teritorijų įstatymą.**

9. Viešosios transporto infrastruktūros valdytojas negali jam perduotų patikėjimo teise valstybinės žemės sklypų parduoti ar kitaip perleisti, išnuomoti, perduoti panaudos pagrindais ar perduoti jų naudotis kitu būdu, jų įkeisti ar kitaip suvaržyti daiktinių teisių į juos, jais garantuoti, laiduoti ar kitu būdu užtikrinti savo ir kitų asmenų prievolių įvykdymo. ~~Viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose gali būti nustatyta, kad viešosios transporto infrastruktūros valdytojas turi teisę jam perduotus patikėjimo teise valstybinės žemės sklypus išnuomoti ar perduoti laikinai neatlygintinai naudotis.~~

10. Valstybinės žemės sklypo, perduodamo patikėjimo teise šio straipsnio 2 ir 6 dalyse nurodytiems subjektams, priėmimo–perdavimo aktą parengia ir pasirašo ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas ar jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas. Kai valstybinės žemės sklypas perduodamas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte, 3 ir 5 dalyse nurodytiems subjektams, priėmimo–perdavimo aktą parengia Vyriausybė ir jį pasirašo Vyriausybės įgaliotas asmuo. Jeigu valstybinės žemės patikėtinis per 3 mėnesius nuo priėmimo–perdavimo akto pasirašymo dienos neįregistruoja patikėjimo teisės į valstybinės žemės sklypus Nekilnojamojo turto registre, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** vadovas, suderinęs su Aplinkos ministerija, priima sprendimą arba Vyriausybė priima nutarimą

dėl šio patikėtinio patikėjimo teisės pasibaigimo dėl konkretaus žemės sklypo ir nuo šio Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovo sprendimo arba Vyriausybės nutarimo įsigaliojimo dienos valstybinės žemės sklypo patikėtinu laikoma Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgaliota institucija**.

11. Patikėjimo teise savivaldybėms perduodama valstybinės žemės teritorija, esanti miestuose ir miesteliuose, kurioje nesuformuoti žemės sklypai, yra identifikuojama priėmimo–perdavimo akte, nurodytame šio straipsnio 4 ir 10 dalyse, ir nurodoma priėmimo–perdavimo akto priede. Suformavus naujus valstybinės žemės sklypus, kurie patenka į priėmimo–perdavimo akto priede nurodytą valstybinės žemės teritoriją, savivaldybės apie šiuos valstybinės žemės sklypus turi paskelbti savo interneto svetainėse ir nurodyti patikslintą nesuformuotos valstybinės žemės plotą. Valstybinės žemės sklypo patikėtinis per 3 mėnesius nuo naujo valstybinės žemės sklypo suformavimo mieste ar miestelyje turi įregistruoti patikėjimo teises į valstybinės žemės sklypą Nekilnojamojo turto registre.

~~12. Aplinkos ministerija gali atsisakyti derinti Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimą perduoti savivaldybei patikėjimo teise valstybinės žemės sklypą, jeigu toks perdavimas neatitinka šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatytų reikalavimų, ar viešosios transporto infrastruktūros valdytojui patikėjimo teise valstybinės žemės sklypą, jeigu toks perdavimas neatitinka viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytų reikalavimų.~~

~~13. Aplinkos ministerija gali atsisakyti derinti Nacionalinės žemės tarnybos vadovo sprendimą dėl savivaldybės ar viešosios transporto infrastruktūros valdytojo patikėjimo teisės pasibaigimo, jeigu toks patikėjimo teisės pasibaigimas neatitinka šio straipsnio 7 ir 10 dalyse nustatytų reikalavimų.~~

14. Kai valstybinė žemė reikalinga Vyriausybės nutarimu valstybei svarbiais pripažintiems projektams ar kitiems teisės aktų nustatyta tvarka valstybei svarbiais pripažintiems projektams, regioninės svarbos projektams, kuriuos tokiais projektais pripažįsta regiono plėtros taryba, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymu, taip pat Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme nustatytais atvejais, kai jos reikia stambiems projektams įgyvendinti arba šio įstatymo 45 straipsnio 1 dalies 1–109 punktuose nurodytoms reikmėms ar kitoms valstybės reikmėms, savivaldybei patikėjimo teise perduota valstybinė žemė **patikėjimo teise valdyti** perduodama Nacionalinei žemės tarnybai **Vyriausybės įgaliotai institucijai**. Tokiais atvejais **priimant Vyriausybės nutarimą ar kitą atitinkamą sprendimą dėl žemės paėmimo visuomenės poreikiams, aptariamas ir patikėjimo teisės pasibaigimo klausimas. Nacionalinė žemės tarnyba Vyriausybės įgaliota institucija** per 10 darbo dienų nuo Vyriausybės nutarimo ar kito atitinkamo sprendimo priėmimo apie tai raštu informuoja savivaldybę ir teikia Vyriausybei nutarimo dėl savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo projektą. Vyriausybei priėmus nutarimą dėl savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo, nuo šio nutarimo įsigaliojimo dienos valstybinės žemės patikėtinu tampa Nacionalinė žemės tarnyba. Valstybinės žemės patikėjimo teisės perdavimo **ir kompensavimo** tvarką nustato Vyriausybė.

~~15. Jeigu Aplinkos ministerija atsisako derinti Nacionalinės žemės tarnybos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo sprendimą perduoti savivaldybei ar viešosios transporto infrastruktūros valdytojui patikėjimo teise valstybinės žemės sklypą arba Nacionalinės žemės tarnybos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo sprendimą dėl savivaldybės ar viešosios transporto infrastruktūros valdytojo patikėjimo teisės pasibaigimo, Nacionalinės žemės tarnybos Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas gali priimti šiuos sprendimus pakartotinai jų nesuderinęs su Aplinkos ministerija tik tuo atveju, kai pašalinamos Aplinkos ministerijos atsisakymo derinti šiuos sprendimus priežastys.~~

16. Kai valstybinė žemė patikėjimo teise perduota valdyti savivaldybėms, tačiau yra reikalinga viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms valstybinėms funkcijoms atlikti viešosios transporto infrastruktūros valdytojui, savivaldybei patikėjimo teise perduota valstybinė žemė perduodama Nacionalinei žemės tarnybai **Vyriausybės įgaliotai institucijai**. Tokiais atvejais viešosios transporto infrastruktūros valdytojas

kreipiasi į ~~Nacionalinę žemės tarnybą~~ **Vyriausybės įgaliotą instituciją**, nurodydamas valstybinės žemės, perduotos savivaldybei valdyti patikėjimo teise, poreikį viešosios transporto infrastruktūros valdytojo veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose nustatytoms valstybinėms funkcijoms atlikti, o ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** per 10 darbo dienų nuo Vyriausybės nutarimo ar kito atitinkamo sprendimo priėmimo apie tai raštu informuoja savivaldybę ir teikia Vyriausybei nutarimo dėl savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo projektą. Vyriausybei priėmus nutarimą dėl savivaldybės patikėjimo teisės pasibaigimo, nuo šio nutarimo įsigaliojimo dienos valstybinės žemės patikėtiniu tampa ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** ir valstybinės žemės sklypai perduodami patikėjimo teise viešosios transporto infrastruktūros valdytojui šio straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka.

17. Valstybinės žemės patikėtiniai valdo, naudoja jiems patikėjimo teise perduotą žemę ir ją disponuoja šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis visuomeninei naudai.

18. Valstybinės žemės patikėtiniai teikia visą su valstybinės žemės valdymu ir naudojimu susijusią informaciją į valstybinės žemės valdymo apskaitos informacinę sistemą Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka.““

3. Pakeisti 2 straipsnio 15 dalį ir ją išdėstyti taip:

„15. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 8 straipsnio redakcija:

„8 straipsnis. Valstybinės žemės perdavimas neatlygintinai ja naudotis (panauda)

1. Sudarant valstybinės žemės panaudos sutartis, valstybinę žemę perduodama laikinai neatlygintinai naudotis valstybės institucijoms, savivaldybėms, miškų urėdijai, valstybinių rezervatų direkcijoms, valstybinių parkų direkcijoms, kitoms iš valstybės ar savivaldybių biudžetų išlaikomoms įstaigoms, tradicinėms religinėms bendruomenėms ir bendrijoms, viešosioms įstaigoms, kurios pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą laikomos viešojo sektoriaus subjektais. Kitiems Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnyje nurodytiems asmenims, kuriems valstybės turtas (statiniai ar įrenginiai) perduotas panaudos pagrindais neatlygintinai naudotis, perduodami laikinai neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypai, reikalingi šiems statiniams ar įrenginiams eksploatuoti. Kai panaudos pagrindais perduodamas žemės sklypas reikalingas panaudos pagrindais perduotiems statiniams ar įrenginiams eksploatuoti, žemės panaudos sutarties terminas negali būti ilgesnis už statinių ar įrenginių panaudos sutarties terminą. Valstybinę žemę perduodama neatlygintinai naudotis Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nustatytiems objektams eksploatuoti tvarką nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.

3. Valstybinės žemės sklypus neatlygintinai naudotis įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka perduoda:

1) savivaldybė – kai valstybinės žemės sklypai perduoti patikėjimo teise savivaldybėms. Sprendimą perduoti neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypą priima savivaldybės taryba, o valstybinės žemės panaudos sutartį sudaro savivaldybės meras (toliau – meras) arba jo įgaliotas kitas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas;

2) kituose įstatymuose nurodyti valstybinės žemės patikėtiniai – šių įstatymų nustatytais atvejais, kai valstybinės žemės sklypai jiems perduoti patikėjimo teise;

3) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas – kai valstybinę žemę priskirta centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo patikėjimo teise valdomam valstybės nekilnojamajam turtui. Sprendimą perduoti neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypą priima ir valstybinės žemės panaudos sutartį sudaro centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo vadovas;

4) ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** – visais kitais atvejais. Sprendimą perduoti neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypą priima ir valstybinės žemės panaudos sutartį sudaro ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.

4. Valstybinės žemės panaudos sutartyje turi būti numatoma, kad ši sutartis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymo nustatyta tvarka per 3 mėnesius nuo jos sudarymo dienos turi būti panaudos gavėjo lėšomis įregistruota Nekilnojamojo turto registre. Panaudos gavėjui neįvykdžius šios sąlygos, panaudos davėjas turi reikalauti pašalinti sutarties sąlygų pažeidimus arba nutraukti panaudos sutartį prieš terminą.

5. Valstybinė žemė šio straipsnio 1 dalyje nurodytiems subjektams, išskyrus tradicines religines bendruomenes ir bendrijas, perduodama neatlygintinai naudotis tik valstybės ir savivaldybių funkcijoms atlikti. Jeigu perduotas naudotis žemės sklypas naudojamas ne pagal panaudos sutartyje nurodytas sąlygas arba panaudos gavėjas nebeatlieka funkcijų, kurioms buvo perduotas valstybinės žemės sklypas, laikoma, kad perduotas neatlygintinai naudotis žemės sklypas naudojamas ne pagal paskirtį, ir panaudos davėjas turi nutraukti panaudos sutartį prieš terminą.

6. Asmenys, kuriems valstybinės žemės sklypai perduoti neatlygintinai naudotis, negali jų perduoti naudotis kitiems asmenims.

~~7. Savivaldybės joms patikėjimo teise perduotus valstybinės žemės sklypus, kurie atitinka Vyriausybės nustatytus žemės sklypo ploto ir (ar) vertės kriterijus, gali suteikti neatlygintinai naudotis tik gavusios Nacionalinės žemės tarnybos pritarimą. Kriterijus, taikomus valstybinės žemės sklypų patikėjimo teise perduotų valdyti savivaldybėms, panaudai, nustato Vyriausybė valstybinės žemės nuomos ir perdavimo neatlygintinai naudotis (panaudos) taisyklėse.~~

8. Jeigu perduota neatlygintinai naudotis valstybinė žemė paimama naudoti visuomenės poreikiams, valstybinės žemės panaudos sutartis nutraukiama prieš terminą, žemės sklype esančių statinių bei želdinių vertė ir dėl sutarties nutraukimo patirti nuostoliai žemės naudotojams atlyginami pagal šio įstatymo 47 straipsnį arba pagal Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymą. Valstybinės žemės panaudos sutartis nutraukiama šio įstatymo 47 straipsnyje arba Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme nustatyta tvarka atsiskaičius su žemės naudotoju.

9. Savivaldybėms perdavus neatlygintinai naudotis (suteikus panaudai) joms patikėjimo teise perduotus valstybinės žemės sklypus, valstybinės žemės sklypų panaudos sutarčių sąlygų vykdymą prižiūri ir kontroliuoja savivaldybės. Savivaldybės, nustačiusios, kad panaudos gavėjas nevykdo sutarties sąlygų, inicijuoja panaudos sutarties nutraukimą įstatymų nustatyta tvarka arba taiko kitus įstatymų nustatytus šalių teisių ir interesų gynimo būdus.“

4. Pakeisti 2 straipsnio 16 dalį ir ją išdėstyti taip:

„16. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 9 straipsnio redakcija:

„9 straipsnis. Valstybinės žemės išnuomojimas

1. Valstybinės žemės sklypus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka išnuomoja:

1) savivaldybė – valstybinės žemės sklypus, perduotus patikėjimo teise savivaldybėms. Sprendimą išnuomoti valstybinės žemės sklypą priima savivaldybės taryba, o valstybinės žemės nuomos sutartį sudaro meras arba jo įgaliotas kitas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas;

2) centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas – kai valstybinė žemė yra priskirta centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo patikėjimo teise valdomam valstybės nekilnojamajam turtui. Sprendimą išnuomoti valstybinės žemės sklypą priima ir valstybinės žemės nuomos sutartį sudaro centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo vadovas;

3) kituose įstatymuose nurodyti valstybinės žemės patikėtiniai – šių įstatymų nustatytais atvejais, kai valstybinės žemės sklypai jiems perduoti patikėjimo teise;

4) ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** – visais kitais atvejais. Sprendimą išnuomoti valstybinės žemės sklypą priima ir valstybinės žemės nuomos sutartį sudaro ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.

2. Valstybinės žemės nuomos sutartyje turi būti numatoma, kad ši sutartis Nekilnojamojo turto registro įstatymo nustatyta tvarka per 3 mėnesius nuo jos sudarymo dienos turi būti žemės sklypo nuomininko lėšomis įregistruota Nekilnojamojo turto registre. Nuomininkui neįvykdžius šios sąlygos, nuomotojas turi reikalauti pašalinti sutarties sąlygų pažeidimus arba nutraukti valstybinės žemės nuomos sutartį prieš terminą.

3. Valstybinės žemės nuomos terminas nustatomas nuomotojo ir nuomininko susitarimu, ne ilgiau kaip 99 metams. Kai išnuomojama valstybinė žemės ūkio paskirties žemė, žemės nuomos terminas negali būti ilgesnis kaip 25 metai. Valstybinės žemės sklypai laikiniams statiniams statyti ir eksploatuoti išnuomojami Statybos įstatymo nustatytam tokių statinių naudojimo terminui. Visais kitais atvejais valstybinės žemės sklypų, išnuomojamų statiniams ar įrenginiams eksploatuoti arba statyti ir eksploatuoti, nuomos terminas nustatomas atsižvelgiant į ekonomiškai pagrįstą statinio ar įrenginio naudojimo trukmę. Valstybinės žemės nuomos termino nustatymo motyvai turi būti išdėstyti sprendime išnuomoti valstybinės žemės sklypą.

4. Valstybinės žemės nuomos sutarties terminas pratęsimas Vyriausybės nustatyta tvarka.

5. Valstybinė žemė, išskyrus šio straipsnio 6–9 dalyse nustatytus atvejus, išnuomojama aukciono būdu asmeniui, kuris pasiūlo didžiausią nuomos mokestį. Valstybinės žemės išnuomojimo aukciono būdu ir be aukciono tvarką nustato Vyriausybė.

6. Valstybinė žemė išnuomojama be aukciono, jeigu:

1) ji užstatyta fiziniams ir juridiniams asmenims nuosavybės teise priklausančiais ar jų nuomojamais statiniais ar įrenginiais (išskyrus laikinuosius statinius, inžinerinius tinklus bei neturinčius aiškos funkcinės priklausomybės ar apibrėžto naudojimo arba ūkinės veiklos pobūdžio statinius, kurie tarnauja pagrindiniam statiniui ar įrenginiui arba jo priklausiniui), **ir naudojami šiems statiniams eksploatuoti**. Žemės sklypai, užstatyti fizinių ar juridinių asmenų nuomojamais statiniais ar įrenginiais, išnuomojami tik šių statinių ar įrenginių nuomos terminui. Žemės sklypai išnuomojami teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatyto dydžio, kuris būtinas statiniams ar įrenginiams eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto kadastrę įrašytą jų tiesioginę paskirtį, **išskyrus šio straipsnio 24 dalyje nurodytą išimtį;**

2) Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka gautas leidimas naudoti žemės gelmių išteklius ar ertmes;

3) jos reikia įgyvendinti Vyriausybės nutarimu valstybei svarbiais pripažintiems projektams ar kitiems teisės aktų nustatyta tvarka valstybei svarbiais pripažintiems projektams, regioninės svarbos projektams, kuriuos tokiais projektais pripažįsta regiono plėtros taryba, vadovaudamasi Regioninės plėtros įstatymu, taip pat Investicijų įstatyme nustatytais atvejais, kai jos reikia stambiems projektams įgyvendinti;

4) šio straipsnio 7 dalyje nustatyto dydžio neviršijantys žemės sklypai yra įsiterpę tarp išnuomotų valstybinės žemės sklypų – šių sklypų valstybinės žemės nuomininkams;

5) ji reikalinga koncesijos projektui įgyvendinti – Lietuvos Respublikos koncesijų įstatymo nustatytais atvejais;

6) ji reikalinga valdžios ir privataus subjektų partnerystės sutarčiai įgyvendinti – Investicijų įstatymo nustatytais atvejais;

7) ji yra su įrengtais akvakultūros tvenkiniais (įskaitant užtvankos įrenginių užimtą žemę) – šioje žemėje esančių akvakultūrai naudojamų statinių ar įrenginių savininkams.

7. Laisvos valstybinės žemės plotai, įsiterpę tarp privačių žemės sklypų ar (ir) išnuomotų valstybinės žemės sklypų, taip pat privačių arba išnuomotų valstybinės žemės sklypų ir kelių (gatvių) ar miškų sklypų (plotų), jeigu šiuose plotuose negalima suformuoti racionalaus dydžio ir ribų žemės sklypų, ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo~~ sprendimu gali būti išnuomojami besiribojančių valstybinės žemės sklypų nuomininkams. Įsiterpusiu nelaikomas žemės sklypas, kuris ribojasi su laisvos valstybinės žemės plotu, nesuformuotu kaip atskiras žemės sklypas, išskyrus atvejus, kai tarp privačių žemės sklypų ar (ir) išnuomotų valstybinės žemės sklypų, taip pat privačių arba išnuomotų valstybinės žemės sklypų ir kelių (gatvių) ar miškų sklypų (plotų) įsiterpusį žemės sklypą sudaro siaura juosta, šlaitai ar grioviai. Teritorijose, kuriose pagal teritorijų planavimo

dokumentus ar žemės valdos projektus numatoma formuoti vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų bei daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijų naudojimo būdo žemės sklypus, įsiterpę žemės sklypai negali būti didesni kaip 0,04 ha, išskyrus atvejus, kai žemės sklypą sudaro siaura juosta, šlaitai ar grioviai. Tokiais atvejais ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovo ar jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo** sprendimu išnuomojamas įsiterpusio žemės sklypo plotas gali būti didinamas. Jeigu žemės sklypo, įsiterpusio tarp privačių žemės sklypų ar (ir) išnuomotų valstybinės žemės sklypų, taip pat privačių arba išnuomotų valstybinės žemės sklypų ir kelių (gatvių) ar miškų sklypų (plotų), plotis neviršija 10 metrų, laikoma, kad įsiterpusį žemės sklypą sudaro siaura juosta. Jeigu žemės sklypo nuo viršutinės šlaito briaunos iki jo papėdės nuolydis yra ne mažesnis kaip 20 laipsnių, laikoma, kad įsiterpusį žemės sklypą sudaro šlaitas. Jeigu žemės sklypo nuo vienos iki kitos griovio viršutinės briaunos plotis neviršija 15 metrų, laikoma, kad įsiterpusį žemės sklypą sudaro griovys. Kitose teritorijose įsiterpę žemės sklypai negali būti didesni kaip 0,5 ha.

8. Vykdam žemės reformą, valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypai kaimo vietovėje, formuojami pagal žemės reformos žemėtvarkos projektus, Vyriausybės nustatyta tvarka išnuomojami be aukciono. Pirmumo teisę išsinuomoti tokią žemę turi:

1) fiziniai asmenys, įregistravę ūkininko ūkį Ūkininko ūkio įstatymo nustatyta tvarka arba turintys Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą pasirengimą ūkininkauti;

2) juridiniai asmenys – žemės ūkio produkcijos gamintojai, kurių metinės įplaukos iš prekinės žemės ūkio produkcijos realizavimo sudaro daugiau kaip 50 procentų visų gaunamų pajamų.

9. Jeigu keli vienodą pirmumo teisę turintys asmenys pageidauja išsinuomoti tą patį valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, jis išnuomojamas tam asmeniui, kuris teisėtai juo naudojasi. Jeigu tokių asmenų nėra, žemės sklypas išnuomojamas asmeniui, kurio nuosavybės teise turimas ar iš valstybės nuomojamas žemės ūkio paskirties žemės sklypas ribojasi su pageidaujamu išsinuomoti žemės ūkio paskirties žemės sklypu. Jeigu tokių asmenų nėra arba jų yra keli, valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypas išnuomojamas asmeniui, anksčiau pateikusiam prašymą išsinuomoti valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą. Kai yra keli asmenys, nenurodyti šio straipsnio 8 dalies 1 ir 2 punktuose, pageidaujantys išsinuomoti tą patį valstybinės žemės ūkio paskirties žemės sklypą, šis žemės sklypas jiems išnuomojamas aukciono būdu.

10. Su žemės sklypų naudotojais, kuriems teisės aktų nustatyta tvarka šie žemės sklypai suteikti asmeniniam ūkiui, valstiečio ūkiui steigti, tarnybinėms daloms ar sodininkystei, valstybinės žemės nuomos sutartys sudaromos be aukciono Vyriausybės nustatyta tvarka.

~~11. Savivaldybės joms patikėjimo teise perduotus valstybinės žemės sklypus, kurie atitinka Vyriausybės nustatytus žemės sklypo ploto ir (ar) vertės kriterijus, gali išnuomoti tik gavusios Nacionalinės žemės tarnybos pritarimą. Kriterijus, taikomus valstybinės žemės sklypų, patikėjimo teise perduotų valdyti savivaldybėms, nuomai, nustato Vyriausybė valstybinės žemės nuomos ir perdavimo neatlygintinai naudotis (panaudos) taisyklėse.~~

12. Savivaldybėms išnuomojus joms patikėjimo teise perduotus valstybinės žemės sklypus, valstybinės žemės sklypų nuomos sutarčių sąlygų vykdymą prižiūri ir kontroliuoja savivaldybės. Savivaldybės, nustačiusios, kad valstybinės žemės nuomininkas nevykdo sutarties sąlygų, inicijuoja nuomos sutarties nutraukimą įstatymų nustatyta tvarka arba taiko kitus įstatymų nustatytus šalių teisių ir interesų gynimo būdus.

13. Valstybinė miško žemė išnuomojama tik Miškų įstatyme nustatytais veiklais vykdyti.

14. Be aukciono išnuomos valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama prieš terminą nuomotojo reikalavimu, kai į šią žemę atkuriamos nuosavybės teisės, išskyrus įstatymų, reglamentuojančių piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimą, nustatytus atvejus.

15. Vyriausybė nustato be aukciono išnuomos valstybinės žemės nuomos mokesčio dydžio nustatymo ir mokėjimo tvarką. Žemės sklypo, išnuomoto be aukciono, nuomos sutartyje

turi būti numatyta nuomotojo teisė kas 3 metus Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka perskaiciuoti žemės sklypo vertę, nuo kurios skaičiuojamas žemės nuomos mokestis.

16. Valstybinės žemės nuomininkai turi teisę naudoti išnuomotą valstybinės žemės sklypą savo veiklai vykdyti, nepažeisdami nustatytos pagrindinės žemės naudojimo paskirties, naudojimo būdo, laikydamiesi specialiųjų žemės naudojimo sąlygų, kitų veiklos apribojimų ir nustatytų servitutų. Žemės gelmių įstatymo nustatyta tvarka naudoti žemės sklype esančius žemės gelmių išteklius ir ertmes, disponuoti žemės sklype išauginta produkcija ir iš šio žemės sklypo gautomis pajamomis. Kitas sąlygas, kurios turi būti numatomos valstybinės žemės nuomos sutartyse, nustato Vyriausybė.

17. Valstybinės žemės nuomos sutartis turi būti nutraukiama prieš terminą nuomotojo reikalavimu, jeigu žemės nuomininkas naudoja žemę ne pagal sutartyje numatytą pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą arba yra keičiama pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis ir (ar) būdas, išskyrus **šio straipsnio 24 dalyje ir šio įstatymo 23 straipsnio 7 dalyje nurodytą atvejį nurodytus atvejus**. Galimybė keisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą, nurodant pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą, į kuriuos keičiami pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis ir (ar) būdas, Vyriausybės nustatyta tvarka šio įstatymo 23 straipsnio 7 dalyje nurodytu atveju turi būti numatyta valstybinės žemės nuomos sutartyje arba jos pakeitime.

18. Sprendimas nutraukti valstybinės žemės nuomos sutartį prieš terminą dėl statinių ar įrenginių nenaudojimo pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį priimamas, jeigu per nustatytą 2 metų laikotarpį valstybinės žemės nuomininkas nepašalina nustatytų žemės nuomos sutarties pažeidimų. **Sprendimas nesudaryti valstybinės žemės sklypo nuomos sutarties dėl statinių ar įrenginių nenaudojimo pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį priimamas, jei per Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytą 2 metų laikotarpį valstybinės žemės sklypo naudotojas nepateikia Vyriausybės įgaliotai institucijai savivaldybės išduoto dokumento, patvirtinančio, kad statiniai ar įrenginiai yra tinkamai naudoti pagal jų paskirtį.** Apie sprendimą dėl statinių ar įrenginių nenaudojimo pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį turi būti informuojama savivaldybė. Priėmus sprendimą nutraukti valstybinės žemės nuomos sutartį arba jos nesudaryti dėl statinių ar įrenginių nenaudojimo pagal Nekilnojamojo turto registre įregistruotą jų tiesioginę paskirtį, kai tai neatitinka valstybinės žemės nuomos sutarties sudarymo sąlygų, Vyriausybės ~~įgaliotos institucijos~~ nustatyta tvarka valstybė ~~išperka~~ **turi teisę išpirkti** teisėtai pastatytus statinius ir įrenginius, atlygindama jų rinkos vertę, apskaičiuotą taikant Lietuvos Respublikos turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, atsižvelgiant į esamą statinių ir įrenginių būklę.

19. Laikoma, kad pagal pakeistus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą vykdomai veiklai eksploatuojami tie patys žemės sklype esantys statiniai ar įrenginiai, jeigu jiems eksploatuoti pagal pakeistus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą pritaikyti neatliekami statybos darbai, išskyrus paprastąjį ar kapitalinį remontą, nekeičiant statinio matmenų (ilgio, pločio, aukščio ir pan.), taip pat keičiama statinio ar įrenginio paskirtis, tačiau statinys ar įrenginys nerekonstruojami, nestatomi nauji statiniai ar įrenginiai. Kai pagal pakeistus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą vykdomai veiklai pagal šio straipsnio 6 dalies 1 punktą be aukciono išnuomotame valstybinės žemės sklype numatoma statyti naujus ar rekonstruoti esamus statinius ar įrenginius, papildomai už teisę statyti naujus ar rekonstruoti esamus statinius ar įrenginius valstybinės žemės sklypo nuomininkas turi sumokėti į valstybės biudžetą ir savivaldybės, kurios teritorijoje yra žemės sklypas, biudžetą šio įstatymo 10 straipsnio 3 ir 4 dalyse nurodytą pinigų sumą.

20. Per 2 metus nuo sprendimo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą priėmimo valstybinės žemės sklypo nuomininkui nepradėjus naujų statinių ar įrenginių statybos ir (ar) esamų statinių ir įrenginių rekonstravimo ir valstybinės žemės sklypo nuomotojui nustačius, kad valstybinės žemės sklype yra eksploatuojami esami statiniai ar įrenginiai ir vykdoma veikla pagal iki sprendimo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą priėmimo nustatytus

pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą, valstybinės žemės sklypo nuomininkas privalo sumokėti žemės nuomos mokesčio priedą, lygų 5 procentams valstybinės žemės sklypo ar jo dalies, kurių pagrindinė žemės sklypo naudojimo paskirtis ir (ar) būdas yra pakeisti, vidutinės rinkos vertės, apskaičiuotos po pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo pakeitimo atliekant valstybinės žemės sklypo vertinimą masiniu būdu Vyriausybės nustatyta tvarka. Žemės nuomos mokesčio priedas į savivaldybės biudžetą mokamas Vyriausybės nustatyta tvarka kiekvienais metais iki pranešimo apie naujų statinių ar įrenginių statybos ir (ar) esamų statinių ar įrenginių rekonstravimo pradžią pateikimo dienos.

21. Valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama šio straipsnio 17 dalyje nustatyta tvarka, kai per 2 metus valstybinės žemės sklypas ne tik nepradedamas naudoti pagal pakeistus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą, bet nenaudojamas ir pagal iki sprendimo pakeisti pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą priėmimo nustatytus pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą.

22. Jeigu išnuomota valstybinė žemė paimama naudoti visuomenės poreikiams, valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama prieš terminą, žemės sklype esančių statinių bei želdinių vertė ir dėl sutarties nutraukimo patirti nuostoliai valstybinės žemės nuomininkams atlyginami pagal šio įstatymo 47 straipsnį arba pagal Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymą. Valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama šio įstatymo 47 straipsnyje arba Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatyme nustatyta tvarka atsiskaičius su nuomininkais.

23. Valstybinės žemės nuomotojas turi teisę išnuomoti valstybinės žemės sklypą prie sunykusių statinių, tokiu atveju žemės nuomos sutartyje nustatomas 2 metų terminas statiniui sutvarkyti. Statinys per 2 metus turi būti sutvarkytas valstybinės žemės nuomotojui pateikus savivaldybės išduotą dokumentą, patvirtinantį, kad statinys yra tinkamas naudoti pagal paskirtį. Per nustatytą 2 metų laikotarpį nepateikus dokumento, patvirtinančio, kad statinys yra tinkamas naudoti pagal paskirtį, valstybinės žemės sklypo nuomotojas priima sprendimą dėl vienašališko valstybinės žemės nuomos sutarties nutraukimo. Vyriausybės nustatyta tvarka valstybė turi teisę išpirkti teisėtai pastatytus statinius ir įrenginius, atlygindama jų rinkos vertę, apskaičiuotą taikant Turto ir verslo vertinimo pagrindų įstatyme nustatytą individualų turto vertinimą, atsižvelgiant į esamą statinių ir įrenginių būklę. Valstybinės žemės prie sunykusių statinių nuomos sutartys sudaromos Vyriausybės nustatyta tvarka.

24. Valstybinės žemės sklypai valstybinės žemės nuomotojo sprendimu gali būti išnuomojami statiniams eksploatuoti, kurių paskirtis neatitinka valstybinės žemės sklypo pagrindinės naudojimo paskirties ir naudojimo būdo, valstybinės žemės nuomos sutartyje nustatant 2 metų terminą, per kurį statinių savininkas turėtų pakeisti išsinuomoto valstybinės žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) naudojimo būdą arba statinio paskirtį. Per nustatytą 2 metų laikotarpį nepateikus dokumento, patvirtinančio, kad valstybinės žemės sklypo pagrindinė žemės naudojimo paskirtis ir (ar) naudojimo būdas arba statinio paskirtis pakeisti ir statinio paskirtis atitinka žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) naudojimo būdą, valstybinės žemės sklypo nuomotojas priima sprendimą dėl vienašališko valstybinės žemės nuomos sutarties nutraukimo. Visas sąlygas, kurios turi būti numatytos valstybinės žemės nuomos sutartyse, nustato Vyriausybė.

25. Valstybinės žemės nuomotojui, nustačius, kad išnuomoto valstybinės žemės sklypo plotas turi būti sumažintas, nes buvo sunaikinti statiniai ar jų dalis, kuriems eksploatuoti valstybinės žemės sklypas buvo išnuomotas ir nuomininkui atsisakius pakeisti valstybinės žemės nuomos sutartį, valstybinės žemės nuomotojo vienašališku sprendimu valstybinės žemės nuomos sutartis nutraukiama.“

5. Pakeisti 2 straipsnio 17 dalį ir ją išdėstyti taip:

„17. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 11 straipsnio 1 dalies 3 punkto redakcija:

„3) ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** – visais kitais atvejais, kai kitiems valstybinės žemės sklypų patikėtiniams įstatymai tokios teisės nesuteikia. Sprendimą parduoti valstybinės žemės sklypą priima ir valstybinės žemės pirkimo–pardavimo sutartį sudaro ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** vadovas arba jo įgaliotas teritorinio padalinio vadovas.“

6. Pakeisti 2 straipsnio 19 dalį ir ją išdėstyti taip:

„19. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 32 straipsnio redakcija:

„32 straipsnis. Valstybės ir savivaldybių institucijų kompetencija reguliuojant žemės santykius

1. Vyriausybė:

1) įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka priima nutarimus valstybinės žemės nuosavybės, žemės valdymo, naudojimo, disponavimo ja ir kitais žemės santykių reguliavimo klausimais;

2) nustato kvalifikacijos pažymėjimų žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti išdavimo taisyklės, tokių kvalifikacijos pažymėjimų galiojimo sustabdymo atvejus ir taisyklės, galiojimo sustabdymo panaikinimo taisyklės bei galiojimo panaikinimo atvejus ir taisyklės;

3) nustato žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų valstybinės priežiūros tvarką;

4) nustato žemės konsolidacijos projektų rengimo ir įgyvendinimo tvarką;

5) nustato valstybinės žemės nuomos ir perdavimo neatlygintinai naudotis (panaudos) taisyklės, tvirtina pavyzdines sutarčių formas.

2. Vyriausybės įgaliotos institucijos:

1) rengia ir tvirtina žemės tvarkymo, administravimo apskaitos taisyklės, metodikas ir instrukcijas;

2) rengia ir įgyvendina žemės reformos įgyvendinimo, žemės naudojimo, teritorijų optimizavimo, žemės gerinimo, žemės išteklių naudojimo ir pagal kompetenciją kitas valstybines programas;

3) planuoja valstybės biudžeto lėšomis vykdomus žemėtvarkos, miškotvarkos ir žemės valstybinės apskaitos darbus ir kontroliuoja, kaip jie vykdomi, administruoja valstybės biudžeto ir specialiųjų programų lėšas, įskaitant Europos Sąjungos lėšas, skiriamas nurodytiems darbams, ir kontroliuoja, kaip jos naudojamos;

4) koordinuoja žemės naudojimo valstybinę ~~kontrolę~~ **priežiūrą**;

5) atstovauja valstybei bylose dėl sprendimų, susijusių su valstybinės žemės perleidimu, mainais, nuoma ar perdavimu naudotis neatlygintinai, priimtų pažeidžiant įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, panaikinimo, šių sprendimų pagrindu sudarytų žemės sandorių pripažinimo negaliojančiais ir sandorių dėl valstybinės žemės, kai kita šalis nevykdo sandorio sąlygų, pripažinimo negaliojančiais ar nutraukimo prieš terminą;

6) kaupia informaciją apie žemės tvarkymą, administravimą ir žemės reformą;

7) **įgyvendina valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, žemės reformos, žemėtvarkos planavimo srityje;**

8) **atlieka žemės reformos darbų užsakovo funkcijas, administruoja valstybės biudžeto lėšas žemės reformai, žemės tvarkymo ir administravimo darbams vykdyti, duomenims apie šalies žemės fondo būklę rengti;**

9) **parduoda valstybinės žemės sklypus, išskyrus priskirtus įstatymų nustatyta tvarka parduodamam valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančiam nekilnojamajam turtui, ir žemės sklypus, perduodamus neatlygintinai savivaldybių nuosavybėn;**

10) **perduoda neatlygintinai naudotis arba išnuomoja valstybinės žemės sklypus, išskyrus žemės sklypus, kuriuos šio ir kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę išnuomoti ir perduoti neatlygintinai naudotis kiti valstybinės žemės patikėtiniai;**

11) **veikia valstybės vardu valstybei paveldint ir įsigyjant privačią žemę valstybės nuosavybėn, išskyrus atvejus, kai centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas veikia**

valstybės vardu įsigyjant privačią žemę valstybės nuosavybėn Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatyto administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo projektams įgyvendinti;

12) organizuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimą, kontroliuoja planuojamų darbų, susijusių su žemės naudmenų būklės ir žemės naudojimo sąlygų pakeitimu, derinimą su žemėtvarkos planavimo dokumentų sprendiniais;

13) tvirtina savivaldybės lygmens žemėtvarkos schemas, kaimo plėtros žemėtvarkos ir žemės konsolidacijos projektus, vietovės lygmens žemėtvarkos schemas, žemės reformos žemėtvarkos ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektus, išskyrus karinės infrastruktūros projektus;

14) organizuoja žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimą, nagrinėja prašymus paaimti žemę visuomenės poreikiams ir priima sprendimus paaimti žemę visuomenės poreikiams;

15) atlieka valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą;

16) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka nustato servitutus;

17) priima sprendimus suformuoti ar pertvarkyti pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus suprojektuotus valstybinės žemės sklypus, įstatymų nustatyta tvarka teikia duomenis Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui šiems sklypams įregistruoti, išskyrus atvejus, kai prašymus įregistruoti valstybinės žemės sklypus Nekilnojamojo turto registre pateikia kiti įstatymų nustatyti valstybinės žemės patikėtiniai, taip pat priima sprendimus pertvarkyti pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus suprojektuotus savivaldybės ar privačios žemės sklypus;

18) išduoda kvalifikacijos pažymėjimus žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti;

19) organizuoja žemės išteklių naudojimo stebėseną;

20) kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas valstybinės žemės naudojimo, valdymo ir disponavimo ja srityje, kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, išskyrus atvejus, kai viešasis interesas pažeistas dėl Vyriausybės įgaliotos institucijos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo. Kai viešasis interesas pažeistas dėl Vyriausybės įgaliotos institucijos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo, Vyriausybės įgaliota institucija dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į prokuratūrą;

21) prižiūri ir kontroliuoja, kaip kiti valstybinės žemės patikėtiniai įgyvendina teises ir vykdo pareigas;

22) vykdo valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukcionus;

23) organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę priežiūrą;

24) rengia duomenis apie šalies žemės fondo būklę, atlieka žemės išteklių naudojimo stebėseną;

25) įgyvendina valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonės;

26) organizuoja žemės ūkio paskirties žemės konsolidacijos projektų rengimą ir jų sprendinių įgyvendinimą;

27) veikia valstybės vardu joms paveldint žemės ūkio paskirties žemės sklypus (išskyrus sklypus miestų ir miestelių administracinėse ribose) ir įsigyjant valstybės nuosavybėn privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, taip pat įsigyjant valstybės nuosavybėn privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypus, reikalingus valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti;

28) atliekant valstybinės žemės patikėtinių kontrolę, kai yra pagrindas manyti, kad valdant ir naudojant valstybinę žemę patikėjimo teise pažeistas viešasis interesas, kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, išskyrus atvejus, kai viešasis interesas pažeistas dėl

Vyriausybės įgaliotos institucijos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo. Kai viešasis interesas pažeistas dėl Vyriausybės įgaliotos institucijos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo, Vyriausybės įgaliota institucija dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į prokuratūrą;

29) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų joms nustatytas funkcijas.

~~3. Nacionalinė žemės tarnyba:~~

~~1) įgyvendina valstybės politiką žemės tvarkymo ir administravimo, žemės reformos, žemėtvarkos planavimo srityje;~~

~~2) atlieka žemės reformos darbų užsakovo funkcijas, administruoja valstybės biudžeto lėšas, skirtas žemės reformai, žemės tvarkymo ir administravimo darbams vykdyti, duomenims apie šalies žemės fondo būklę rengti;~~

~~3) parduoda valstybinės žemės sklypus, išskyrus valstybinės žemės sklypus, priskirtus įstatymų nustatyta tvarka parduodamam valstybei arba savivaldybei nuosavybės teise priklausančiam nekilnojamajam turtui, ir žemės sklypus, perduodamus neatlygintinai savivaldybių nuosavybėn;~~

~~4) perduoda neatlygintinai naudotis arba išnuomoja valstybinės žemės sklypus, išskyrus žemės sklypus, kuriuos šio ir kitų įstatymų nustatytais atvejais ir tvarka turi teisę išnuomoti ir perduoti neatlygintinai naudotis kiti valstybinės žemės patikėtiniai;~~

~~5) veikia valstybės vardu valstybei paveldint ir įsigyjant privačią žemę valstybės nuosavybėn, išskyrus atvejus, kai centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas veikia valstybės vardu įsigyjant privačią žemę valstybės nuosavybėn. Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme nustatyto administracinės paskirties valstybės nekilnojamojo turto atnaujinimo projektams įgyvendinti, ir šio įstatymo nustatytus atvejus, kai valstybės vardu paveldint ar kitaip įsigyjant privačią žemę valstybės nuosavybėn valstybės vardu veikia Žemės ūkio duomenų centras;~~

~~6) organizuoja žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimą, kontroliuoja planuojamų darbų, susijusių su žemės naudmenų būklės ir žemės naudojimo sąlygų pakeitimu, derinimą su žemėtvarkos planavimo dokumentų sprendiniais;~~

~~7) tvirtina savivaldybės lygmens žemėtvarkos schemas, kaimo plėtros žemėtvarkos projektus ir žemės konsolidacijos projektus, vietovės lygmens žemėtvarkos schemas, žemės reformos žemėtvarkos projektus ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektus;~~

~~8) organizuoja žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimą, nagrinėja prašymus paimti žemę visuomenės poreikiams ir priima sprendimus paimti žemę visuomenės poreikiams;~~

~~9) atlieka valstybinę žemėtvarkos planavimo dokumentų ir jų rengimo procesų priežiūrą;~~

~~10) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka nustato servitutus;~~

~~11) priima sprendimus suformuoti ar pertvarkyti pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus suprojektuotus valstybinės žemės sklypus, įstatymų nustatyta tvarka teikia duomenis Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui šiems sklypams įregistruoti, išskyrus atvejus, kai prašymus įregistruoti valstybinės žemės sklypus Nekilnojamojo turto registre pateikia kiti įstatymų nustatyti valstybinės žemės patikėtiniai, taip pat priima sprendimus pertvarkyti pagal teritorijų planavimo dokumentus ar žemės valdos projektus suprojektuotus savivaldybės ar privačios žemės sklypus;~~

~~12) išduoda kvalifikacijos pažymėjimus žemėtvarkos planavimo dokumentams rengti;~~

~~13) organizuoja žemės išteklių naudojimo stebėseną;~~

~~14) kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas valstybinės žemės naudojimo, valdymo ir disponavimo ja srityje, kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo, išskyrus atvejus, kai viešasis interesas pažeistas dėl Vyriausybės įgaliotos institucijos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo. Kai viešasis interesas pažeistas dėl Nacionalinės žemės tarnybos arba institucijų, kurių funkcijas ji perėmė, veiksmų ar neveikimo, Nacionalinė žemės tarnyba dėl viešojo intereso gynimo kreipiasi į prokuratūrą;~~

~~15) prižiūri ir kontroliuoja, kaip kiti valstybinės žemės patikėtiniai įgyvendina teises ir vykdo pareigas;~~

~~16) vykdo valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos aukeionus;~~

~~17) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų jai nustatytas funkcijas.~~

~~4. Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija) organizuoja ir vykdo žemės naudojimo valstybinę kontrolę.~~

~~53. Savivaldybės institucijos savivaldybės teritorijoje:~~

~~1) tvirtina žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektus;~~

~~2) organizuoja savivaldybės teritorijos ar jos dalies žemėtvarkos schemų ir kaimo plėtros žemėtvarkos projektų, žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektų, žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektų rengimą;~~

~~3) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka išnuomoja ir perduoda neatlygintinai naudotis valstybinės žemės sklypus, perduotus patikėjimo teise savivaldybei;~~

~~4) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka teikia Nacionalinei žemės tarnybai Vyriausybės įgaliotai institucijai prašymus dėl visuomenės poreikiams reikalingų privačios žemės sklypų paėmimo;~~

~~5) šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka nustato servitutus;~~

~~56) sprendžia žemės sklypų pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) būdo keitimo klausimus;~~

~~67) teikia institucijai, administruojančiai valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai skirtas lėšas, pasiūlymus dėl šių lėšų skyrimo žemėtvarkos planavimo dokumentuose nurodytoms priemonėms įgyvendinti;~~

~~78) organizuoja patikėjimo teise valdomuose žemės sklypuose žemėtvarkos darbus, gerinančius žemės naudojimą;~~

~~9) apskaičiuoja atlyginimą už galimybę statyti ir (ar) rekonstruoti statinius ar įrenginius išnuomotoje valstybinėje žemėje, kai valstybinė žemė išnuomota šio įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 1 punkte nustatytu atveju;~~

~~810) atlieka kitų įstatymų joms nustatytas funkcijas.~~

~~6. Žemės ūkio duomenų centras:~~

~~1) rengia duomenis apie šalies žemės fondo būklę, atlieka žemės išteklių naudojimo stebėseną;~~

~~2) įgyvendina valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamas žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemones;~~

~~3) organizuoja žemės ūkio paskirties žemės konsolidacijos projektų rengimą ir jų sprendinių įgyvendinimą;~~

~~4) veikia valstybės vardu jai paveldint žemės ūkio paskirties žemės sklypus (išskyrus sklypus miestų administracinėse ribose) ir įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypus, priskirtus žemės konsolidacijos projekto teritorijai, taip pat įsigyjant valstybės nuosavybės privačios žemės ūkio paskirties žemės sklypus, reikalingus valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamoms žemės valdų struktūrų gerinimo ir apleistų žemės plotų mažinimo priemonėms įgyvendinti;~~

~~5) atlieka kitų įstatymų jam nustatytas funkcijas, susijusias su žemės ūkio veikla.““~~

~~7. Pakeisti 2 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:~~

~~„20. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja toks šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo papildymas VI¹ skyriumi:~~

**„VI¹ SKYRIUS
SAVIVALDYBIŲ, KAIP VALSTYBINĖS ŽEMĖS PATIKĖTINIŲ, PRIEŽIŪRA IR
KONTROLĖ**

36¹ straipsnis. ~~Savivaldybių, kaip valstybinės~~ **Valstybinės** žemės patikėtinių, valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir jų kompetencija

1. ~~Savivaldybių, kaip valstybinės~~ **Valstybinės** žemės patikėtinių, turinčių teisę sudaryti šiame įstatyme nustatytus valstybinės žemės sandorius, priežiūrą ir kontrolę vykdo ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** pagal aplinkos ministro tvirtinamas taisykles.

2. Vyriausybė:

1) nustato ~~savivaldybių, kaip~~ valstybinės žemės patikėtinių veiklos, išorinio vertinimo taisykles;

2) atlieka kitas šio ir kitų įstatymų nustatytas funkcijas pagal kompetenciją.

3. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**:

1) tikrina, ar ~~savivaldybių administravimo subjektų~~ **valstybinės žemės patikėtinių** sudaryti sandoriai ar patvirtinti administraciniai sprendimai, susiję su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, neprieštarauja įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir kitiems teisės aktams;

2) ~~derina arba atsisako derinti savivaldybių administravimo subjektų sudaromus valstybinės žemės, perduotos naudoti patikėjimo teise, sandorius, kurių žemės ploto ir (ar) vertės kriterijai atitinka Vyriausybės nustatytuosius;~~

32) šio įstatymo 36² straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka siūlo panaikinti arba pakeisti neteisėtus ~~savivaldybių administravimo subjektų~~ **valstybinės žemės patikėtinių** sudarytus sandorius ar patvirtintus administracinius sprendimus, susijusius su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu;

43) kreipiasi į teismą, kai ~~savivaldybių administravimo subjektai~~ **valstybinės žemės patikėtiniai** nesutinka panaikinti ar pakeisti neteisėtai sudarytų sandorių ar patvirtintų administracinių sprendimų, susijusių su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, taip pat kai nevykdo privalomojo nurodymo reikalavimo;

54) ne dažniau kaip tris kartus, bet ne rečiau kaip vieną kartą per metus prašo pateikti ~~savivaldybių administravimo subjektų~~ **valstybinės žemės patikėtinių** ataskaitas, duomenis apie sandorius, susijusius su patikėjimo teise naudojamais valstybinės žemės sklypais, išorinei priežiūrai atlikti.

4. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** turi teisę:

1) susipažinti su ~~savivaldybės administravimo subjektų~~ **valstybinės žemės patikėtinių** priimtais administraciniais sprendimais, susijusiais su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu;

2) privalomuoju nurodymu pareikalauti iš ~~savivaldybės administravimo subjektų~~ **valstybinės žemės patikėtinių** priimtų administracinių sprendimų ar sandorių, kurie susiję su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu ir kurie nėra viešinami, kopijų, taip pat ~~savivaldybės valstybinės žemės patikėtinių kolegialių valdymo organų administravimo subjektų~~ posėdžių protokolų kopijų. Šis pareikalavimas turi būti įvykdytas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jo gavimo dienos;

3) kreiptis į ~~savivaldybės administravimo subjektus~~ **valstybinės žemės patikėtinius** dėl informacijos, susijusios su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, pateikimo;

4) išnykus aplinkybėms, kurios buvo pagrindas sustabdyti, teikti pasiūlymą pakeisti ar panaikinti administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, arba reikalauti, kad būtų neatidėliojant įgyvendinamas įstatymas, vykdomas Vyriausybės nutarimas, motyvuotu nurodymu tokį pasiūlymą ar reikalavimą atšaukti, jeigu jie dar neįvykdyti;

5) kreiptis į Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją dėl žemės naudojimo valstybinės kontrolės patikrinimų atlikimo ir (ar) rezultatų apie atliktus patikrinimus pateikimo.

5. ~~Be šio straipsnio 3 dalyje nurodytų įgaliojimų, Nacionalinė žemės tarnyba šio įstatymo 362 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka atlieka išankstinę savivaldybės administravimo subjektų rengiamų administracinių sprendimų ar sandorių, susijusių su perduotos patikėjimo teise valstybinės žemės naudojimu, projektų priežiūrą.~~

65. ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**, nustačiusi, kad, remiantis valstybinės žemės patikėtinių administraciniu sprendimu, susijusiu su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, neatitinkančiu šio ar kitų įstatymų ir teisės aktų, yra sudarytas sandoris valstybinės

žemės patikėjimo teisės įgyvendinančio subjekto vardu ir tas sandoris pažeidžia viešąjį interesą, taip pat kai yra kitų įstatymų nustatytų sandorių negaliojimo pagrindų, bendrosios kompetencijos teismui pareiškia ieškinį dėl viešojo intereso gynimo Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

~~76. Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**, nustačiusi, kad valstybinės žemės patikėtiniai priimti administraciniai sprendimai ar veiksmai (neveikimas), susiję su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, pažeidžia viešąjį interesą, dėl tokių administracinių sprendimų ar veiksmų (neveikimo) ~~Administracinių bylų teisenos įstatymo~~ **Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo** nustatyta tvarka kreipiasi į administracinį teismą su pareiškimu, kad būtų apgintas viešasis interesas.

~~87. Jeigu savivaldybių administravimo subjektai~~ **valstybinės žemės patikėtiniai** priėmė administracinius sprendimus, susijusius su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, kuriais remiantis sudaromi viešąjį interesą pažeidžiantys sandoriai, arba ~~jeigu savivaldybių administravimo subjektai~~ **valstybinės žemės patikėtiniai** priėmė administracinius sprendimus, susijusius su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, kurie gali pažeisti viešąjį interesą, ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija** šio įstatymo 36² straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka savo nurodymu sustabdo tokių savivaldybių administravimo subjektų sprendimų vykdymą ir sandorių pasirašymą.

8. Įgyvendindama funkcijas, numatytas šiame skyriuje, dėl konkretaus valstybinės žemės sklypo ar savivaldybių, kaip valstybinės žemės patikėtinų veiksmų, susijusių su valstybinės žemės patikėtinio funkcijų įgyvendinimu, Vyriausybės įgaliota institucija, informuoja Vyriausybės atstovo įstaigą, o Vyriausybės atstovo įstaiga dėl konkretaus valstybinės žemės sklypo ar savivaldybių veiksmų, susijusių su valstybinės žemės patikėtinio funkcijų įgyvendinimu, priežiūros veiksmų neatlieka, jeigu procedūros jau pradėtos, jos nutraukiamos.

36² straipsnis. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** funkcijų įgyvendinimo tvarka

1. Nustačiusi, kad valstybinės žemės ~~patikėtinio patikėjimo teisės įgyvendinančio subjekto~~ priimtas administracinis sprendimas, susijęs su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, neatitinka šio ar kitų įstatymų arba Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų, ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**:

1) teikia ~~motyvuotą pasiūlymą~~ atitinkamam ~~savivaldybės administravimo subjektui~~ **valstybinės žemės patikėtinui** ~~motyvuotą pasiūlymą~~ pakeisti ar panaikinti administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Valstybinės žemės patikėtinis** ~~pasiūlymą kolegialus savivaldybės administravimo subjektas turi apsvarstyti artimiausiam posėdyje, bet~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~pasiūlymą~~ ne vėliau kaip per vieną mėnesį, o kiti ~~savivaldybės administravimo subjektai~~ — per 5 darbo dienas nuo ~~pasiūlymo gavimo dienos~~ ir apie priimtą sprendimą informuoti ~~Nacionalinę žemės tarnybą~~ **ją** per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos;

2) jeigu ~~savivaldybės administravimo subjektas~~ **valstybinės žemės patikėtinis**, apsvarstęs ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** ~~pasiūlymą~~, atsisako ginčijamą administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, pakeisti ar panaikinti, per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie atsisakymą patenkinti ~~pasiūlymą~~ gavimo dienos, įvertinusi atsisakymo motyvus, šį administracinį sprendimą skundžia administraciniam teismui ~~Administracinių bylų teisenos įstatymo~~ nustatyta tvarka.

2. Nustačiusi, kad ~~savivaldybės administravimo subjektas~~ **valstybinės žemės patikėtinis** neįgyvendina įstatymų, nevykdo Vyriausybės nutarimų, susijusių su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, **išskyrus šio straipsnio 1 dalyje nurodytą atvejį**, ~~Nacionalinė žemės tarnyba~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**:

1) pateikia atitinkamam ~~savivaldybės administravimo subjektui~~ **valstybinės žemės patikėtinui** privalomąjį nurodymą neatidėliojant įgyvendinti įstatymą, vykdyti Vyriausybės nutarimą, susijusius su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~

Vyriausybės įgalios institucijos privalomąjį nurodymą savivaldybės kolegialus administravimo subjektas ar valstybės įmonės **valstybinės žemės patikėtinis** turi apsvarstyti artimiausiam posėdyje, bet ne vėliau kaip per vieną mėnesį, o kiti savivaldybės administravimo subjektai – per 5 darbo dienas nuo privalomojo nurodymo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešti Nacionalinei žemės tarnybai **Vyriausybės įgaliojai institucijai** per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos;

2) jeigu savivaldybės administravimo subjektas **valstybinės žemės patikėtinis**, apsvarstęs šios dalies 1 punkte nurodytą Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgalios institucijos** privalomąjį nurodymą, atsisako jį vykdyti, per 10 darbo dienų nuo pranešimo apie atsisakymą įvykdyti privalomąjį nurodymą gavimo dienos, įvertinusi atsisakymo motyvus, Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka kreipiasi į teismą dėl šio savivaldybės administravimo subjekto **valstybinės žemės patikėtinio** neveikimo.

3. Atlikdama išankstinę savivaldybės administravimo subjektų administracinių sprendimų ar sandorių, susijusių su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, projektų priežiūrą, Nacionalinė žemės tarnyba turi teisę:

1) tikrinti savivaldybės administravimo subjektams priimti pateiktus administracinių sprendimų ar sandorių, susijusių su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, projektus. Administracinių sprendimų ar sandorių projektus savivaldybės administracija privalo Nacionalinei žemės tarnybai pateikti tokia pačia tvarka, kaip pagal savivaldybės tarybos veiklos reglamentą savivaldybės tarybos nariams pateikiami savivaldybės tarybos sprendimų projektai;

2) dalyvauti savivaldybės kolegialių administravimo subjektų valdymo organų posėdžiuose, kai svarstomi teikiami priimti projektai, susiję su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, ir kai yra pagrindas pranešti savivaldybės tarybos nariams, kad svarstomi projektai neatitinka šio ar kitų įstatymų arba Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų.

43. Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgalioja institucija**, nustačiusi, kad savivaldybės administravimo subjektas **valstybinės žemės patikėtinis** priėmė neteisėtą administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, kuriuo remiantis gali būti sudarytas viešąjį interesą pažeidžiantis sandoris, arba kad subjekto priimtas administracinis sprendimas pažeidžia viešąjį interesą, **išskyrus šio straipsnio 1 ar 2 dalyje numatytus atvejus:**

1) ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po neteisėto administracinio sprendimo, susijusio su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, priėmimo savo nurodymu stabdo jo vykdymą;

2) ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nurodymo priėmimo dienos atitinkamam savivaldybės administravimo subjektui **valstybinės žemės patikėtinui** motyvuotu pasiūlymu nurodo administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, pakeisti ar panaikinti;

3) per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie atsisakymą tenkinti motyvuotą pasiūlymą gavimo dienos, jeigu savivaldybės administravimo subjektas **valstybinės žemės patikėtinis**, apsvarstęs Nacionalinės žemės tarnybos **Vyriausybės įgalios institucijos** pasiūlymą, atsisako pakeisti ar panaikinti administracinį sprendimą, susijusį su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, įvertinusi atsisakymo motyvus, kreipiasi į teismą su pareiškimu arba ieškiniu prašydama teismo imtis pareiškimo arba ieškinio užtikrinimo priemonių.

54. Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgalioja institucija**, nustačiusi, kad savivaldybės administravimo subjekto **valstybinės žemės patikėtinio** priimti administraciniai sprendimai ar veiksmai (neveikimas), susiję su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, pažeidžia viešąjį interesą, nepasinaudojusi administracinio sprendimo vykdymo sustabdymo teise, tokius administracinius sprendimus ar veiksmus (neveikimą) skundžia teismui Administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo savivaldybės **patikėtinio** atsisakymo ar neveikimo per nustatytą terminą pateikti savo sprendimą dienos.

65. Visais atvejais apie savivaldybės administravimo subjektui pateiktą motyvuotą pasiūlymą ar privalomąjį nurodymą Nacionalinė žemės tarnyba **Vyriausybės įgalioja institucija**

informuoja merą. Meras artimiausiame savivaldybės tarybos posėdyje privalo su šia informacija supažindinti savivaldybės tarybos narius.

~~7. Nacionalinė žemės tarnyba, nustatiusi, kad savivaldybės administravimo subjekto administracinio sprendimo ar sandorio, susijusio su suteiktos patikėjimo teisės įgyvendinimu, projektas prieštarauja šiam įstatymui, kitiems įstatymams ar Vyriausybės nutarimams, apie pažeidimus praneša kitai valstybės institucijai, jeigu ji įgaliota vykdyti atitinkamo įstatymo ar Vyriausybės nutarimo įgyvendinimo kontrolę ir priežiūrą.““~~

8. Pakeisti 2 straipsnio 21 dalį ir ją išdėstyti taip:

„21. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Žemės įstatymo 36 straipsnio redakcija:

„36 straipsnis. Žemės naudojimo valstybinė kontrolė ~~priežiūra~~

1. Žemės naudojimo valstybinę kontrolę ~~priežiūrą~~ pagal Vyriausybės tvirtinamus ~~nustatus~~ **Teritorijų planavimo, statybos ir žemės valstybinės priežiūros įstatymo nustatyta tvarka** organizuoja ir vykdo ~~Valstybinė teritorijų planavimo ir statybų inspekcija~~ **Vyriausybės įgaliota institucija**, koordinuoja Aplinkos ministerija.

2. ~~Žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar žemę naudojantys asmenys savo veikla nepažeidžia žemės naudojimo tvarkos, kurią nustato įstatymai ir Vyriausybės nutarimai.~~

3. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybų inspekcijos valstybės tarnautojai, vykdydami žemės naudojimo valstybinę kontrolę, atlieka planinius ir neplaninius žemės naudojimo patikrinimus. Žemės naudojimo valstybinės kontrolės metu tikrinama, ar:

1) žemės sklypai naudojami pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą;
2) žemės ūkio paskirties žemės sklypai, kuriuose yra žemės ūkio naudmenos, prižiūrimi ir tvarkomi taip, kad žemės ūkio naudmenos neapaugtų medžių, krūmų savaiminukų želdiniais ar kitais daugiamečiais sumedėjusiais augalais ir šie žemės sklypai būtų tinkami naudoti pagal pagrindinę žemės naudojimo paskirtį;

3) laikomasi žemės sklypui nustatytų žemės servitutų;

4) eksploatuojant naudingąsias iškasenas, laikomasi įstatymų ir Vyriausybės nutarimų, žemės darbų vykdymo aprašų ir schemų, žemės gelmių naudojimo planų, kad būtų išsaugotas derlingasis dirvožemio sluoksnis ir rekultivuota pažeista žemė;

5) įgyvendinamos įstatymų ir Vyriausybės nutarimų nustatytos dirvožemio apsaugos nuo erozijos ir nualinimo priemonės;

6) žemės sklypuose vykdant ūkinę ir kitą veiklą nepažeidžiamos teritorijų planavimo dokumentuose ar žemės valdos projektuose nustatytos žemės sklypų ribos, savavališkai neužimama ir (ar) nenaudojama žemė, vandens telkiniai;

7) nenaikinami (negadinami) geodeziniai punktai;

8) žemės savininkai ir kiti naudotojai ėmėsi būtinų priemonių, skirtų sunaikintiems ar sugadintiems riboženklams atkurti, po to, kai jie raštu buvo įspėti tai padaryti;

9) pagal Žemės ūkio paskirties žemės įsigijimo įstatymą įsigijus žemės ūkio paskirties žemės, užtikrinamas jos naudojimas žemės ūkio veiklai;

10) valstybinė žemė naudojama laikantis dokumentuose, kurių pagrindu suteikta teisė valstybine žeme naudotis, nustatytų sąlygų.

4. Žemės naudojimo patikrinimai atliekami pagal visus tikrinamam objektui taikytinus šio straipsnio 3 dalies 1–10 punktus.

5. Kai yra pagrindas manyti, kad viešasis interesas pažeistas valstybinės žemės naudojimo, valdymo ir disponavimo ja srityje, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybų inspekcija kreipiasi į teismą dėl viešojo intereso gynimo.““

9. Pakeisti 2 straipsnio 22 dalį ir ją išdėstyti taip:

„22. 2024 m. sausio 1 d. įsigalioja tokia šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 64 straipsnio redakcija:

„64 straipsnis. Atsakomybės už šio įstatymo 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62 ir 63 straipsniuose nurodytus pažeidimus taikymas, šių pažeidimų nagrinėjimo tvarka

1. Atsakomybė už šio įstatymo 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 ir 62 straipsniuose nurodytus pažeidimus taikoma ir juridinių asmenų padaliniais, ~~taip pat~~ kitoms užsienio organizacijoms ir jų padaliniais; nurodyti pažeidimai nagrinėjami, priimti sprendimai skundžiami ir vykdomi tokia pačia tvarka kaip atitinkamuose Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso straipsniuose nurodyti administraciniai nusižengimai. ~~Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** pareigūnai pradeda nurodytų nusižengimų teiseną, atlieka tyrimą ir teisės aktų nustatyta tvarka surašo protokolus, nutarimus ir kitus bylos dokumentus, kurių formą tvirtina ~~Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas**.

2. Atsakomybė už šio įstatymo 63 straipsnyje nurodytus pažeidimus taikoma ir juridinių asmenų padaliniais, ~~taip pat~~ kitoms užsienio organizacijoms ir jų padaliniais; nurodyti pažeidimai nagrinėjami, priimti sprendimai skundžiami ir vykdomi tokia pačia tvarka kaip atitinkamuose Administracinių nusižengimų kodekso straipsniuose nurodyti administraciniai nusižengimai. ~~Nacionalinės žemės tarnybos~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos** valstybės tarnautojai pradeda nurodytų nusižengimų teiseną, atlieka tyrimą ir teisės aktų nustatyta tvarka surašo protokolus, nutarimus ir kitus bylos dokumentus, kurių formą tvirtina ~~Nacionalinės žemės tarnybos direktorius~~ **Vyriausybės įgaliotos institucijos vadovas**.““

26 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2024 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir kitos šiame įstatyme nurodytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos iki 2023 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos žemės įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Savivaldybėms, kurių teritorijoje 2024 m. sausio 1 d. bus miestų ar miestelių, kurių administracinės ribos nebus nustatytos ir įregistruotos Nekilnojamojo turto registre, valstybinė žemė Vyriausybės nutarimu perduodama valdyti pagal parengtas miestų ir miestelių administracinių ribų schemas.

4. Savivaldybės, kuriose nebus baigtos nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo procedūros, nuo 2024 m. sausio 1 d. tapusios valstybinės žemės patikėtinėmis, neturės teisės patikėjimo teise valdomos valstybinės žemės perduoti tretiesiems asmenims, iki bus pabaigtos nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo procedūros.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas